

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z.ú.
Žižkova 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Hedvika Audová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

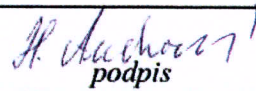
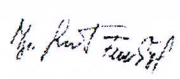
Název bakalářské práce: Stalking - kriminologické aspekty
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Stalking Criminological Aspects

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. František Šnitr

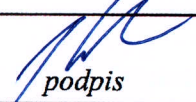
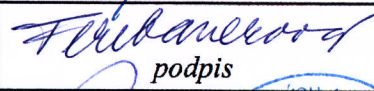
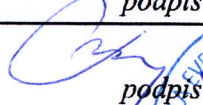
Datum zadání bakalářské práce: říjen 2018

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

Cílem bakalářské práce je analyzovat problematiku stalkingu a realizovat fenomenologii, etiologii a možnosti prevence. Následně s problematikou prevence se bakalářská práce bude zabývat z hlediska jejího praktického využití s příklady z odborné praxe, s vyjádřením vlastního náhledu a vize případného zkvalitnění praktické činnosti.

Student: Hedvika Audová, DiS.	26. 8. 2018 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. František Šnitr	24. 8. 2018	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	27. 8. 2018 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	27. 8. 2018 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Oldřich Pekárek, CSc.	30. 8. 2018 datum	 podpis

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

STALKING - KRIMINOLOGICKÉ ASPEKTY

Autor: Hedvika Audová, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. František Šnitr

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a spoužitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....
Hedvika Audová, DiS.

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Františkovi Šnitrovi za ochotnou pomoc při formování této bakalářské práce a paní Mgr. Monice Kdolské za poskytnutí informací k vyšetřovaným případům stalkingu.

ABSTRAKT

AUDOVÁ, H. Stalking – kriminologické aspekty: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2019 63 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. František Šnitr

Klíčová slova: stalking, stalker, kyberstalking, oběť, nebezpečné pronásledování, domácí násilí

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku stalkingu, neboli nebezpečného pronásledování. Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. První teoretická část seznamuje s jednotlivými pojmy spojenými s problematikou nebezpečného pronásledování, historií stalkingu, charakterizuje jednotlivé typy pachatelů a fáze stalkingu. Jsou zde popisovány způsoby obrany proti stalkingu a nejsou opomenuty ani organizace, které pomáhají obětem stalkingu. V závěru teoretické části se práce zaměřuje na oblast stalkingu, kyberstalking a sociální sítě. V empirické části bakalářské práce jsou popisovány a vyhodnocovány případy, které se staly na území České republiky. Cílem této práce je popsat jednotlivé základní pojmy této problematiky, které jsou spjaty především s pojmem stalking a zároveň poukázat na to, že stalking se může stát pro mnohé velmi nebezpečnou zkušeností s fatálními následky.

ABSTRACT

AUDOVÁ, H. Stalking – criminological aspects: Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2019 63 p. Supervisor: Mgr. František Šnitr

Key words: stalking, stalker, cyberstalking, victim, domestic violence

This thesis is focused on the issue of stalking or same named dangerous persecution. The thesis is divided into two parts, theoretical and empirical. The first theoretical part introduces individual concepts related to the issue of dangerous persecution, the history of stalking, characterizes individual types of perpetrators and the stalking phase. There are explained ways of defending against stalking and there are also organizations that help victims of stalking. At the end of the theoretical part the thesis focuses on the area of stalking, cyberstalking and social networks. In the empirical part of the thesis there are described and evaluated cases that happened in the Czech Republic. The aim of this thesis is to describe the basic concepts of the issue, which are mainly related to the concept of stalking and at the same time to point out that stalking can become very dangerous experience for a lot of people, sometimes with a fatal consequences.

Obsah:

Úvod.....	8
1 Cíle a metodika bakalářské práce.....	9
 Teoretická část	
2 Základní pojmy, vznik.....	11
2.1 Definice pojmu stalking.....	11
2.2 Historie stalkingu.....	13
2.3 Vznik stalkingu.....	16
3 Stalker.....	18
3.1 Profil stalkera.....	18
3.2 Motivy pachatele.....	21
3.3 Rizikovní partneři.....	22
4 Oběť.....	23
4.1 Falešné oběti stalkingu.....	23
4.2 Oběť domácího násilí.....	24
5 Vliv stalkingu na oběť a jeho fáze.....	26
5.1 Vliv stalkingu na oběť.....	26
5.2 Jednotlivé fáze stalkingu.....	27
5.3 Znaký stalkingu.....	28
6 Typy pachatelů.....	29
6.1 Základní typy pronásledovatelů a jejich charakteristika.....	30
7 Pomoc obětem stalkingu.....	33
7.1 Policie ČR, soud.....	33
7.2 Osoba blízká.....	33
7.3 Možnosti obrany proti stalkerům.....	34
7.4 Organizace zabývající se problematikou stlakingu.....	35
7.5 Obtěžování nevyžádanými telefonáty, osobními kontakty - Jak na ně reagovat?	37
8 Nárůst stalkingu vlivem sociálních sítí.....	38
8.1 Kyberstalking.....	39

8.1.1 Kyberšikana.....	41
8.1.2 Obrana proti kyberstalkingu, sociální sítě.....	43
Praktická část	
9 Praktické případy z praxe.....	47
Závěr.....	51
Seznam literatury.....	54
Přílohy	

Úvod

Téma stalking jsem si vybrala s ohledem a důvodu, že v dnešním světě globalizace a snadného přístupu k osobním údajům, které mnozí lidé o sobě zveřejňují, dochází k nárůstu počtu případů stalkingu. Ve společnosti stalking stále není příliš známý pojem a jeho projevy jsou často podceňovány. Z tohoto důvodu se v mé práci touto problematikou zabývám, neboť jsem toho názoru, že by se o této problematice mělo více mluvit a šířit osvěta a to již od základní školy, aby se děti nestaly oběťmi a zároveň se vyvarovaly takového chování vůči druhým. Práci jsem formovala na základě studia odborné literatury a to jak od českých autorů, tak od zahraničních, dále z internetových odborných článků a informačních portálů organizace zabývající se touto problematikou, jako je Bílý kruh bezpečí a Policie ČR.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Jedná se o teoretickou a praktickou část, ve kterých bude postupováno dle stanovených cílů a metodiky.

První část práce je zaměřena na teoretickou analýzu stalkingu, nebezpečného pronásledování. Popisem nebezpečného pronásledování dle trestního zákoníku¹, který toto chování charakterizuje jako čin trestný. Tato část práce je založena na studiu odborné literatury a právních norem.

Vzhledem ke skutečnosti, že téma stalking a jeho kriminologické aspekty je tématem velmi obsáhlým, je záměrem autorky této práce výstižně a přehledně uvést jednotlivé formy a fáze stalkingu. Autorka se nejprve věnuje popisu jednotlivých pojmů stalkingu, historii vzniku, právní kvalifikaci a současným trendům stalkingu na sociálních sítích.

Cílem první části této práce je popsat jednotlivé základní pojmy této problematiky, které jsou spjaty především s pojmem stalking a zároveň poukázat na to, že stalking se může stát pro mnohé velmi nebezpečnou zkušeností s někdy až fatálními následky.

Jednotlivé rozdělení pachatelů a stalkerů je další kapitolou. Zde se autorka zabývá jednotlivými typy pronásledovatelů a jejich rozdělení. V neposlední řadě je v bakalářské práci zmíněna i možnost obrany proti nevyžádaným kontaktům stalkera. Motivace k pronásledování není primárně sexuální, ale spíše zahrnuje hněv a nepřátelství vůči oběti, která často vychází ze skutečného nebo vnímaného odmítnutí stalkera obětí. Oběti vnímají kontrolu a obsesivní chování jako primární motivy stalkerů.

¹ Trestní zákoník; §354, č. 40/2009 Sb.

Praktická část bakalářské práce je založena na analýze kazuistiky případů stalkingu, které z větší části byly ukončeny pravomocným rozhodnutím příslušného soudu. Její podstatou je hodnocení způsobů provedení trestného činu nebezpečného pronásledování, analýzou pachatelů, obětí a forem provedení daného činu.

Cílem praktické části je provedení analýzy popsaných případů z hlediska profilu pachatele a forem chování pachatele. Druhotným cílem bakalářské práce je dále poukázání na danou problematiku.

Závěrečná část práce obsahuje stručné shrnutí práce, zhodnocení praktické části. Snahou autorky bakalářské práce je, aby práce byla srozumitelná a měla ucelený logický pohled na problematiku stalkingu.

Teoretická část

2 Základní pojmy, vznik

Stalking je nežádoucí pronásledování druhé osoby. Svou povahou není stalking jednorázová událost. Jednotlivé události na sebe navazují a následuje řada dalších nevyžádaných jednání vůči pronásledované osobě. Zahrnuje opakované obtěžující nebo ohrožující chování vůči jiné osobě. Takového jednání se dopouští ať již úplně cizí osoba, kolega v práci, známý, nebo současný či bývalý partner. Stalker je osoba, která provádí stalking vůči své oběti. Stalking často vzniká rozpadem nefunkčního vztahu partnerů, kdy jeden z partnerů není schopen se s rozpadem vztahu vyrovnat. Stalkery bývají tedy většinou osoby, které jsou psychicky slabé, nevyrovnané osobnosti.

Probíhá-li stalking prostřednictvím internetu a na sociálních sítích, seznamkách či aplikacích v mobilním telefonu, nazývá se tento typ stalkingu kyberstalking. Jedná se o stalkování oběti prostřednictvím např. mobilních aplikací jako jsou například Instagram, Snapchat, Tinder nebo prostřednictvím Youtube kanálu. Kyberstalking může tedy vzniknout na půdě virtuálního světa aniž by kyberstalker svou oběť sám osobně znal. Svou oběť si vyhlédne přes sociální síť, seznamku či mobilní aplikaci, kde ji sleduje.

2.1 Definice pojmu stalking

Slovo stalking pochází z anglického slova stalk, které se překládá jako lovit, uštvat.² Stalking se vyznačuje nebezpečným chováním, obtěžováním, nevyžádaným kontaktem a to formou slovní, telefonickou, e-mailovou či písemnou, nebo formou zasílání nechtěných dárků. Stalker (pachatel) omezuje osobní svobodu oběti (osoba, která je pronásledovaná) a znepříjemňuje jí život.

² ČÍRTKOVÁ, L. Forezní psychologie, s. 225.

Jedná se o takové jednání stalkera, kdy jeho cílem je záměrné kontaktování sledované osoby a to jak „na dohled“, tak přímo. Cílem je být v její fyzické blízkosti, přičemž kontaktování dané osoby může být formou ústní nebo písemné komunikace, nebo její kombinací.³

Stalking se dnešní dobou stává čím dál tím více častým jevem a zasahuje stále více do osobních životů lidí. Ne vždy se jedná pouze o pronásledování ve vztahu k bývalému partnerovi, manželovi či náhodnému známému. Stalking se projevuje již i v posudcích z dětské a dorostové psychiatrie v kontextu svěřování dítěte do výchovy jednoho z rodičů při rozvodovém řízení. A to v podobě, kdy z větší části otec provádí stalking vůči své bývalé manželce jako pomstu za to, že dítě bylo svěřeno do péče matky. Stalker prostřednictvím svého pronásledování uspokojuje své potřeby, svou mstu vůči bývalé ženě, přičemž přehlíží přání a potřeby svých dětí a mnohdy je tímto jednáním ovlivněno negativně i dítě.

Dále se se stalkingem potýkají i mladiství. Například si adolescenti vyhlídnou svou oběť a jejich cílem je oběť vystrašit, okrást, nebo jí fyzicky ublížit. Součástí projevu stalkingu je i šikana a kyberšikana, které se vyskytují již i ve školských zařízeních.

3 BUSKOTTE, A. Z pekla ven, žena v domácím násilí, s. 47.

2.2 Historie stalkingu

Stalking byl jako první uznán jako trestný čin ve Spojených státech amerických⁴ v roce 1990, u nás až od 1. ledna 2010. Slovo stalking původně označovalo v řeči lovců stopování nebo přiblížení se k lovené zvěři.⁵

Stalking se stal poprvé trestným v Kalifornii v roce 1990. Kriminalizace tohoto činu byla motivována několika činy, které tomu předcházely. Několik žen bylo zavražděno v Orange Country svými bývalými partnery. Herečka Rebecca Schaeffer byla zavražděna fanouškem, který jí byl posedlý. Vrah Rebeccky Schaeffer se stal jako první médií zmiňovaným stalkerem, který zavraždil svou oběť.⁶

Pro slovo stalking byl dříve psychiatry na počátku 20. století používán výraz erotomania⁷, k popisu iluze, že je někdo milován, často prominentní nebo dokonce slavnou osobou. Erotomani jsou lidé, kteří mají pocit, že jsou milováni druhou osobou, která je však pouze iluzí v jejich hlavě. V osmdesátých letech novináři popisovali "posedlost" a "psychické znásilnění" spíše jako problémy ve vztazích než jako důkaz duševní nemoci nebo jako zločin. Počátkem devadesátých let vedlo několik známých incidentů obtěžování celebrit fanoušky tisk k tomu, že se začalo hovořit o takzvaném "hvězdném stalkingu". Tyto případy zahrnovaly závažné zločiny. V roce 1989 byla herečka Rebecca Schaeffer zavražděna fanouškem a v roce 1993 byla tenisová hráčka Monica Selesová bodnuta příznivcem soupeřky hráčky Steffi Graf.⁸

V době, kdy se stalking stal trestným činem v České republice, stalkeři začali přizpůsobovat své chování tak, aby se pohybovali v takzvané "šedé zóně" a nebylo je možné právně soudit dle Trestního zákoníku. Čili své jednání upravili vědomě tak, aby

4 ČÍRTKOVÁ, L. Forezní psychologie, s. 226-22.

5 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky; s. 53.

6 BOON, J. Stalking and Psychosexual Obsession, s. 8.

7 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 53.

8 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie, s. 67

nenaplnili znaky trestného činu.

Kdy se jedná o stalking a jednotlivé pojmy s tímto pojmem související je popsáno a stanoveno v právní úpravě České Republiky v zákoně §354 zákona č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku⁹. V trestním zákoníku České republiky se používá používá pojem nebezpečné pronásledování:

Pojem stalker je definován v zákoně jako osoba, která jiného dlouhodobě pronásleduje a vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmu pronásledované osobě, nebo osobě jí blízké. Dále zákon definuje, že se jedná o osobu, která vyhledává osobní blízkost nebo danou osobu sleduje. Vytrvale danou osobu prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje, omezuje ji v jejím obvyklém způsobu života.

Stalking, neboli nebezpečné pronásledování se dle zákona vyznačuje také zneužitím osobních údajů pronásledované osoby za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé vzbudit v pronásledované osobě/oběti důvodnou obavu o její život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jí blízkých.

Naplní-li se výše uvedené skutky, pachatel bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

Zákon č. 89/2012 Sb. Občanského zákoníku upravuje ochranu osobnosti člověka. Dle §81 - §83 zákona č. 89/2019 Sb. Občanského zákoníku¹⁰ jsou chráněny zejména:

- Osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.

⁹ Trestní zákoník; §354, č. 40/2009 Sb.

¹⁰ Občanský zákoník; §81-§83, č. 89/2012 Sb.

- Ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.
- Člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno, nebo aby byl odstraněn jeho následek.
- Po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti domáhat kterákoli z osob jemu blízkých.
- Souvisí-li neoprávněný zásah do osobnosti člověka s jeho činností v právnické osobě, může právo na ochranu jeho osobnosti uplatnit i tato právnická osoba; za jeho života však jen jeho jménem a s jeho souhlasem. Není-li člověk schopen projevit vůli pro nepřítomnost nebo pro neschopnost úsudku, není souhlasu třeba.
- Po smrti člověka se právnická osoba může domáhat, aby od neoprávněného zásahu bylo upuštěno a aby byly odstraněny jeho následky.

2.3 Vznik stalkingu

Stalking může vzniknout v důsledku rozpadu nefunkčního vztahu, nebo umělého vytváření si imaginárního vztahu s druhou osobou. Oběť si může myslet, že se vůči ní stalker chová jen trochu divně, pak ale jeho chování začne považovat za nepříjemné. Stalker obvykle odmítavé chování vůbec nerespektuje a nebere ho vážně. Později si tedy oběť uvědomí, že stalker ji nepřestane pronásledovat a že je jí posedlý.

Stalking se projevuje takovým jednáním, které sledovanou, obtěžovanou osobu, čili oběť omezuje v její osobní svobodě a soukromí. Forma může mít charakter četného a častého zasílání sms zpráv, dopisů, e-mailů, zasílání dárků, zanechávání určitých předmětů se vzkazy, účelného zveřejnění osobních údajů nebo fotografií dané osoby na internetu, nabourání se do e-mailového účtu, zneužití údajů zveřejněných na sociálních

sítích.

Nejčastějšími projevy stalkingu dle autorky Čírtkové je telefonování oběti, potulování se stalkera v blízkosti oběti, snaha o navázání kontaktu s obětí, vyptávání se na oběť v jejím okolí. Méně častými projevy jsou zasílání šokujících předmětů, objednávání zboží jménem oběti, ničení majetku oběti, pronásledování oběti autem.¹¹

Vlivem velmi rychlého rozvoje internetu nastal velmi rychlý i rozvoj stalkingu a to z důvodu dostupnosti mnoha osobních dat zveřejňovaných, dostupných na webových stránkách ať už firmy, ve které daná osoba pracuje nebo na sociálních sítích, kde sdílí svůj "online život". Tento "online" prostor dává stalkerům příležitost shromáždit velké množství informací o daném člověku. Pokud mají přístup k e-mailovému účtu, mohou si přečíst naši korespondenci, vyhledat kontakty, posílat e-maily, které mohou lidi dehonestovat nebo uvést do nepříjemné situace. Velmi využívanou technologií jsou webcamery, které jsou instalovány ve většině počítačů a stalker se na ně může připojit a sledovat tak aktuálně z pohodlí domova, co dotyčná osoba zrovna dělá. Je zde samozřejmě velké množství technologií, které jsou dnes dostupné i běžným lidem.

Stalking vzniká na základě předchozího osobního nebo milostného vztahu mezi stalkerem a obětí. V těchto případech se stalkeri snaží ovládnout život své oběti. Oběť se stává zdrojem uspokojování potřeb stalkera. Představa ztráty vztahu vzbuzuje ve stalkerovi strach, že bude sám a nebude moci být na ní již závislý. Tato skutečnost dělá ze stalkera nebezpečného. Stalker se může pokoušet obnovit vztah zasíláním květin, darů či psaním milostných dopisů. Když oběť neopětuje tyto nevídané pokusy o kontakt, stalker své chování záhy změní v zastrašování.

11 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie, s. 64

Vztah je založen na oboustranném zájmu dvou osob, který trvá delší čas. Je-li zájem pouze z jedné strany, jedná se o jednostranný vztah. Osoba cítí vůči druhé osobě takzvanou „platonickou lásku“. Je-li vztah vůči druhé osobě pouze jednostranný může vyvolat hněv a nenávisť vůči odmítavé osobě. Čím trvá vztah déle, tím se vztah mezi partnery prohlubuje a partneři se na sobě stávají závislími. Zárodek stalkingu může vznikat v průběhu vztahu partnerů. A to formou neustálého dotazování, kde a s kým druhý partner byl, čekání na druhého partnera po práci. Partner chce mít přehled aktivit a přátel, se kterými se stýká. Dojde-li tedy k rozpadu vztahu a partner již nemá přehled o své partnerce/partnerovi může partner svou bývalou přítelkyni začít stalkovat.¹²

¹² BOON, J. Stalking and Psychosexual Obsession, s. 3.

4 Stalker

Slovo stalker bylo používáno ve 20. století k popisu lidí, kteří obtěžují ostatní lidi. Zpočátku bylo spojováno s pronásledováním celebrit jejich fanoušky, kteří jimi byli posedlí.

Stalker je osoba, která svým jednáním pronásleduje, nebo jinak obtěžuje druhé osoby. Takovou osobu nelze vždy jednoznačně označit, protože daná osoba se může projevovat navenek zcela normálně, může být nenápadná, ale přesto trpí poruchou osobnosti.

Většinou se jedná o osoby, které jsou psychicky labilní, podceňují se. Dále se u nich projevuje značná agresivita, ve společnosti nejsou uznávané, jsou narcistické a neposledním rysem je projev žárlivosti nebo až chorobné zamilovanosti a neschopnost přijmout fakt, že o ně druhá osoba nestojí.¹³

Velmi často k motivaci stalkera k pronásledování dané osoby stačí málo.¹⁴ Ne vždy se jedná o nemocného nebo psychopatického člověka. Postačí k jeho činům například citový závazek vůči bývalému partnerovi nebo neschopnost stalkera žít svůj vlastní život samostatně bez pomoci osoby, která ho opustila, nebo mu již neumožňuje svůj osobní kontakt s ní a není schopen se srovnat s rozchodem a odmítnutím druhou osobou.

3.1 Profil stalkera

Stalkerem se stává často bývalý partner, kamarád, kolega z práce, nebo oběť stalkera znát vůbec nemusí. V takovém případě se jedná o umanutého ctitele, který si

13 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 71.

14 NAKONEČNÝ, M. Sociální psychologie, s. 254.

oběť vyhlídne, protože ji obdivuje. Taková oběť může být mediálně známá nebo úspěšná (celebrita, politik, modelka, apod.). Obětí se tedy stává osoba, se kterou se stalker fyzicky nesetkal, ale nepřímou svuj obdiv získala prostřednictvím svého veřejného vystupování. V některých případech je i možné, že se s obětí se stalkerem setkala náhodně a ve stalkerovi nechtěně vyvolala potřebu kontaktu¹⁵. Ze statistik¹⁶ vychází, že 90% stalkerů netrpí duševní chorobou.

Stalkeři se mohou pokoušet o oživení vztahu tím, že posílají květiny, sladkosti a zamilované dopisy ve snaze "dokázat svou lásku". Nicméně, když oběť odmítá jeho náklonnost, stalker často své chování otočí v zastrašování. Takové pokusy o zastrašování často začínají formou neoprávněného, žárlivého a nevhodného vniknutí do života oběti. Často se tyto kontakty stávají čtenějšími a narušujícími v průběhu času, dokud se takovéto chování nestane přetrvávajícím způsobem obtěžování. Mnohokrát se obtěžující chování stupňuje na nebezpečné chování. Je mnoho případů, které dosáhnou úrovně závažnosti a často končí násilím nebo až vraždou. Tyto projevy chování jsou stalkery využívány jako prostředek k potvrzení jejich dominance nad obětí¹⁷.

Myšlenkové pochody stalkera se zakládají na podstatě, že chce oběti dokázat často i jakýmkoliv způsobem, jak moc ji miluje, nebo jak moc by ji dokázal milovat. Zatímco tento průběh chování je běžný, žádný případ stalkingu není zcela předvídatelný. Někteří stalkeři svou oběť pouze sledují a posílají květiny, dárky, milostné dopisy a jiným stalkerům není žinantní na svou oběť fyzicky zaútočit.

Z tohoto důvodu není jediný návod, jak se proti stalkingu bránit a na každý případ se reaguje individuálně.

Stalker pochází ze všech úrovní sociálních skupin. Prakticky každý může být

15 NAKONEČNÝ, M. Psychologie, s. 359.

16 VÁVROVÁ, I. Pachatel je často přesvědčivější než oběť. Policie většinu případů stalkingu odloží.

17 NAKONEČNÝ, M. Sociální psychologie, s. 135.

stalkerem, stejně tak každý může být sledovanou obětí. Existují některá obecná rozdělení. Neznamená to však, že dané rozdělení obsahuje všechny druhy stalkerů a to z důvodu četnosti rozličných vlastností stalkerů a jejich projevů pronásledování.

Úroveň sociálních vlastností stalkera může být velmi nízká a proto si mnohdy neuvědomuje, že svým chováním páchá něco špatného. Jen pár stalkerů vidí, jak jejich činy poškozují ostatní a nevěří, že se na ně vztahují pravidla společnosti. Nevěří, že někoho ohrožují, zastrašují nebo dokonce že někoho pronásledují. Takové chování jim dle jejich sociálních návyků přijde normální a oprávněné. Většina stalkerů vidí své činy jednoduše jako pokusy přiblížit se ke svému cíli, ke své potencionální partnerce či partnerovi. Stalkeři, kteří jsou posedlí láskou, odmítají uvěřit, že oběť s nimi nechce mít vztah. Stalker může být často i galantní, že si oběť ani neuvědomuje, že je danou osobou pronásledována. Ne vždy stalker pronásleduje jen oběť, ale může také obtěžovat její rodinu, přátele a spolupracovníky.

Projevy chování stalkera jsou: sleduje oběť a vyskytuje se na místech, kam oběť obvykle chodí jako jsou např. restaurace, parky, společenské akce, sportovní utkání atd.. Zasílá květiny, dopisy a e-maily, zanechává je v autě oběti, v jejím domě, nebo na pracovišti. Poškozuje vozidlo, dům, nebo jiný majetek oběti. Snaží se získat přístup k e-mailovému účtu oběti nebo prolomí heslo k účtu do počítače a tak sleduje její činnost. Používá GPS systém ke sledování polohy oběti. Pokouší se zjistit prostřednictvím jejích přátel a rodiny různé informace. Zasílá ponižující nebo vyhrožující e-maily jejím přátelům, rodině, do zaměstnání. Vyhrožuje oběti, že ublíží jejím členům rodiny, přátelům nebo domácím mazlíčkům. Rozšiřuje nepravdivé, často ponižující informace o oběti na internetu prostřednictvím sociálních sítí a aplikací.

3.2 Motivy pachatele

Motivem pronásledování oběti je vyhledávání její blízkosti, získávání kontroly nad jejím životem a dosažení její psychické a fyzické závislosti na pachateli. Pachatel k oběti cítí silné sympatie a jeho cílem je, aby jeho city byly opětovány. Snaží se tedy svým chováním vůči oběti na sebe upozornit. Zve danou osobu na večeři, věnuje ji malý dárek, napíše jí milostný vzkaz. Ne vždy je z druhé strany kontakt opětován a stalker je odmítán. Následuje zklamání, stalker se cítí být uražen, má výčitky, cítí smutek, prázdnotu a ponížení. Situace se ještě zhorší pokud si oběť najde partnera. Zde pak přichází ze strany stalkera žárlivost a pocit, že svou oběť ztrácí. Pokud je stalker psychicky stabilní, s danou situací se snadno vyrovná a najde si jinou osobu, které bude svou náklonnost projevovat. Není-li však osoba psychicky stabilní a s danou situací se nedokáže vyrovnat, jeho jednání začne naplňovat znaky trestného činu nebezpečného pronásledování vůči svému objektu zájmu. Na oběť je silně psychicky vázán a touží po její pozornosti a snaží se svým jednáním na sebe upozornit, aniž by bral v potaz, že omezuje osobní svobodu oběti nebo že by ji to nemuselo být příjemné.

Je-li pachatelem bývalý partner nebo partnerka, příčina jejich jednání je, že je jeden na druhého zvyklý a nedokáže si představit, že by již s danou osobou nemohl trávit čas. Nepodaří-li se partnerovi obnovit jejich vztah, změní způsob svého jednání a je připraven udělat vše, co by obnovení vztahu pomohlo. Zasílá své partnerce zprávy, dárky, květiny do práce, čeká na ní před bydlištěm, sleduje ji. Partner ani přes snahy bývalého partnera nemá zájem o navázání vztahu. Pokud nedojde k uvědomění si partnera, že druhá strana o něj skutečně již nemá zájem, může jeho jednání vyeskalovat k násilnému jednání fyzického napadení.

3.3 Rizikové partneri

Partner chce neustále znát místo pobytu a aktivity své partnerky/partnera, omezuje kontakt svého partnera s přáteli a rodinou, pokouší se ovládat to, co jejich partner nosí za oblečení, nebo jak vypadá. Žárlí na svého partnera a je jím přímo posedlý. Trvá na rychlém průběhu vztahu s nátlakem na závazky. Toto jsou rysy a chování, které mohou naznačit, že v případě rozchodu se z partnera může stát stalker. Mohou to být náznaky toho, že se osoba snaží ovládat svého partnera a má pocit, že nad ní má moc a vlastní ji. Pokud vztah skončí, může chování expartnera vést k pronásledování, protože stalker nechce ztratit nebo se vzdát kontroly nad svou partnerkou/partnerem.

Jak může potencionální oběť rozpoznat stalkera? V případě, že si jeden z partnerů uvědomí body, které jsou uvedené níže, psychologové doporučují vztah co nejrychleji ukončit a předejít tím tak fatálním důsledkům, které mohou končit nejen psychickými následky, ale i smrtí oběti¹⁸.

- Partner trvá již po velmi krátké době na stvrzení vztahu právní cestou, svatbou.
- Partner projevuje vůči své partnerce extrémní patologickou žárlivost.
- Partner se fixuje na jedno životní téma, nic jiného nezná, životní cíle partnera míří jen do minulosti, stěžuje si na expartnera/ku.

Stalking byl také popsán jako forma úzkého vztahu mezi stranami, kde dva partneri mají spíše protichůdné cíle než-li společné. Jeden z partnerů, často žena, si přeje, aby vztah skončil, ale zjistí, že to není tak snadné. Druhý partner, kterým je často muž, chce tento vztah eskalovat zpravidla nevybíravým chováním.

18 BENO, P. Šarmantní násilníci, str. 116.

4 Oběť

Obětí stalkingu se mohou stát stejně jako ženy, tak i muži. Stalkingem se stávají oběti ve všech věkových kategoriích, obvykle ve věku mezi 18-30 lety. Na viktimizaci nemá vliv z jaké sociální vrstvy oběť pochází či jaké má vzdělání, věk, sexuální orientace či vzhled.¹⁹ Nejčastější formou stalkingu je kontaktování oběti formou sms zpráv, telefonních hovorů, kyberstalking. Oběťmi se stávají jak svobodné osoby, tak i zadané.

Dopad stalkingu na oběť může mít nejen psychické traumatické následky, ale i fyzické a ekonomické. Psychické následky se mohou projevovat formou depresí, úzkostí nebo vykazují symptomy posttraumatické stresové poruchy. Dojde-li k napadení oběti stalkerem, dochází k fyzickým následkům. Projevem fyzických následků může být i psychický problém, kdy oběť nemůže jíst. Dostane-li se oběť do situace, kdy musí podniknout kroky, které ji změní zásadně její život, aby se jednání stalkera vyvarovala, mohou tyto kroky být finančně náročné. Doporučuje se změnit místo bydliště. Oběť, ale nemusí mít dostatek finančních prostředků, aby se mohla přestěhovat. Dále změna práce, ale oběť si nemusí najít rychle práci, která bude stejně nebo lépe ohodnocena jako její předchozí.

Vypovídá-li oběť na policii, musí být připravena, že jí budou kladeny otázky, které jí nemusí být příjemné. Aby stalking dokázala, musí mít s sebou důkazy, aby mohla prokázat, že se skutečně o stalking jedná a policie tak mohla zahájit trestní stíhání pachatele. Pachatelé bývají často velmi přesvědčiví a argumentují, že jsou bezdůvodně osočováni. Důkazy, které mohou posloužit policii mohou být například vytištěné e-maily, sms, dopisy, fotografie pachatele v místě bydliště či práci oběti.

4.1 Falešné oběti stalkingu

Falešnou obětí se označuje osoba, která se vydává za oběť stalkingu, ale ve

¹⁹ ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 82.

skutečnosti obětí stalkingu není.²⁰ Oběti si tak vytvoří příběh o tom, že jsou pronásledovány a popisují tak často i velmi detailně způsoby, jak jsou pronásledovány. Jejich cílem je tak poškodit někoho, kdo jim ublížil a pomstít se mu, získat pozornost, či materiální nebo jiné finanční výhody. Oběti, které jsou obětmi stalkingu popisují vyčerpanost a deprese, falešné oběti takové pocity nezmiňují. Není jim zatěžko požádat o pomoc druhých, žádat o úlevy v práci či parkovací místo. Skutečným obětím je to většinou zatěžko a cítí se trapně.²¹

Empirický výzkum, který byl proveden v roce 2000 v Austrálii rozlišil falešné oběti do pěti skupin. Charakterizovali je jako pachatele vydávající se za oběti stalkingu, duševně nemocné s bludy, bývalé oběti stalkingu, umělé oběti stalkingu a simulující oběti stalkingu.²²

Rozlišit, zda se jedná o skutečnou oběť nebo falešnou, předstírající není vždy snadný úkol. Průběh stalkingu bývá velmi často rozličný, specifický a ne vždy snadno uvěřitelný. Pro zjištění, zda se skutečně jedná o oběť stalkingu, se kladou oběti konkrétní, upřesňující otázky, např. kdo je pronásleduje, konkrétní údaje o pachateli, kde a jak oběť pronásleduje, průběh stalkingu. Oběti často tvrdí, že pachatele neznají nebo, že jsou pronásledovány více pachateli najednou. Uvádí, že si již opakovaně změnili své telefonní číslo a stalker si vždy telefonní číslo zjistil, vypátral. Falešné oběti si obvykle nepamtují, jak a proč stalking začal.²³

4.2 Oběť domácího násilí

Domácí násilí probíhá mezi osobami blízkými, partner-partnerka, dcera-matka, vnuk-vnučka apod. Trestní zákoník²⁴ popisuje, kdy se jedná o trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí. Jedná se o osobu, která je týrána osobou žijící ve společné domácnosti. Za týrání je považováno zlé nakládání s osobou s vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti, které osoba vnímá jako psychické nebo sexuální násilí a je jí ubližováno na jejím zdraví. Domácí násilí probíhá formou fyzického násilí, psychického nebo-li

20 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 102.

21 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 103.

22 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 104.

23 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 106.

24 Trestní zákoník, § 199, 40/2009 Sb.

emocionálního násilí, sexuálního násilí, sociálního násilí a ekonomického násilí.

Psychické týrání má několik vzorců chování, jsou jimi: partnerský terorismus, intimní terorismus, situační či obyčejné párové násilí. Partnerský terorismus probíhá v partnerském vztahu, dopouštějí se ho zpravidla muži. Týrají nejen své partnerky, ale týrání jsou vystaveny i děti, které v partnerství vyrůstají. Pro intimní terorismus je charakteristické násilí pachatele vůči oběti, kdy pachateli nezáleží na tom, jak se oběť cítí. Pachatel bývá despotický a není ochoten přijmout odloučení od partnerky nebo rozvod manželů. Partnerce vyhrožuje fyzickým násilím pokud ji opustí, v oběti tedy vyvolá strach z opuštění partnera. Situační či obyčejné párové násilí vzniká v partnerských vztazích, které zažívají krizi či konflikty. Prostřednictvím fyzického násilí si partneři dávají najevo své postavení a moc nad druhým. Fyzickému napadání předchází hádky a rozepře partnerů.²⁵

Domácí násilí má úzký vztah ke stalkingu. Je-li žena, muž vystavena domácímu násilí a povede se jí z této situace vymanit, může následovat pronásledování expartnerem. Typickým projevem stalkingu vzniklého z domácího násilí je, že expartner chce mít svou partnerku pod svou vládou a nedokáže se smířit s tím, že by ji již nemohl ovládat. Oběť již nežije ve společné domácnosti s trýznitelem a pachatel se snaží jinými prostředky formou stalkingu nad obětí získat znovu moc. Nepředchází-li stalkingu domácí násilí, jedná se o defenzivního expartnera. Ofenzivní stalker se vyznačuje předchozím domácím násilím. U obou forem pronásledovatelé stojí o obnovení partnerského vztahu a znovu získání moci nad svou expartnerkou. Nejčastějšími stalkery bývají muži, kteří použili proti své partnerce domácí násilí. Pro ženy, které stalkují své expartnerky, je forma klasického stalkingu bez vazeb na domácí násilí expartnera.²⁶

Oběťmi domácího násilí jsou jak ženy, muži, tak i senioři. Senioři můžou být obětí domácího násilí ze strany svých pravnoučat, kdy po nich požadují finanční obnos a oni jim ho nechtějí dát nebo mají vidinu, že by dědictví mohlo připadnout jim a vyvíjí na ně nepřijemný nátlak, který má formu nejen psychického teroru, ale i fyzického napadení.

25 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 12-13.

26 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 47-48.

5 Vliv stalkingu na oběť a jeho fáze

Vzhledem k rozmanitosti chování jednotlivých stalkerů jsou následky stalkingu na obětech velmi rozmanité. Záleží i na psychické stránce dané oběti, zda se již s jiným druhem násilí dříve setkala, nebo zda je oběť psychicky velmi vyrovnaná a stalking na ní nezanechá příliš velké následky.

Kromě častého pocitu strachu a možnosti úrazu v důsledku útoku oběť trpí širokým spektrem psychologických, fyzických, pracovních, sociálních a řadou dalších důsledků, které ji v každodenním životě omezují a dané období mnohdy připomínají.

5.1 Vliv stalkingu na oběť

Dopad stalkingu na oběť se může lišit podle vlastností oběti, psychiky, předchozích zkušeností, současných okolností a toho, zda stalkera znají, znaly nebo naopak vůbec neznají. Jaký dopad stalking má na oběti závisí i na tom, jak spolupracují úřady a policie, jakým způsobem a zda vůbec je zajištěno opatření, aby nevyžádané chování stalkera ustalo. Postup těchto orgánů může velmi ovlivnit konečný dopad stalkingu na oběť. Oběti, kterými jsou zpravidla ženy, vykazují vyšší míru strachu než muži, kteří mají podobné příznaky.

Oběti, které jsou stalkingem postiženy, mají velmi omezenou možnost se svobodně rozhodovat o svém životě. Stalking velmi často naruší stávající osobní vztahy oběti. V případě, kdy stalker volí svůj způsob pronásledování i zveřejňováním citlivých údajů na sociálních sítích, nebo erotických stránkách, může mít za následek dlouhodobou ztrátu dobrého jména a pověsti v pracovním nebo soukromém životě oběti. Obrazně řečeno: oběť se stává rukojmím stalkera.

Následkem stalkingu jsou většinou poruchy psychického zdraví a to v podobě pochybností o sobě samém, frustrace, pocit viny, deprese, záchvaty paniky, agorafobie, myšlenky na sebevraždu, strach. Strach o své blízké nebo o své domácí mazlíčky, aby jim nebylo ublíženo. Následky mohou být i v podobě zapomínání věcí, zapomínání míst, kde osoba již byla, problémy se spaním - noční můry, vzpomínky na děsivé události a nedůvěřivost k druhým osobám, omezení kontaktu se svými blízkými, přáteli²⁷.

5.2 Jednotlivé fáze stalkingu

V první fázi je kontakt vyvolán stalkerem a to prostřednictvím zaslání sms, telefonátu, dopisu²⁸. Tento kontakt vyvolá v oběti úlek a strach a zároveň jí přináší značný stres.²⁹

Stres pomalu odeznívá a nastává druhá fáze, ve které nastává určité uklidnění, kdy se oběť z otřesu vzpamatovává. Tato fáze však netrvá dlouho a přechází do fáze třetí. Zde dominují nepříjemná očekávání a obavy z toho, jaká bude další reakce stalkera. Oběť opět začíná prožívat zvýšený stres.

Stres se projevuje duševním nebo fyzickým přetížením, je-li prožíváno negativně, je označován jako distres, je-li prožíván stres pozitivně, je označován jako eustres. Stres může ovlivnit tělo i mysl. Lidé pod velkým množstvím stresu mohou být unaveni, nemocní a neschopní se soustředit nebo myslet jasně. Někdy dokonce začnou trpět duševními poruchami³⁰.

Vzhledem k tomu, že ne vždy lze předvídat chování stalkera, se oběti většinou velmi rychle dostanou do třetí fáze, kdy zažívají obavy a bezmoc z toho, že nevědí, co

27 BEŇO, P. Šarmantní násilníci, s. 117.

28 BEŇO, P. Šarmantní násilníci, s. 116.

29 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie, s. 83

30 NAKONEČNÝ, M., Psychologie, s. 616-618.

bude následovat. Čas oběti se dělí mezi akutní traumatizující zážitky způsobené projevem stalkera a napjaté očekávání, co bude příště. Oběti se dostávají do stavu permanentního zneklidnění, strachu a zvýšené pozornosti spojené s neklidem a podezíravostí. Stalker jejich život plně ovládá.

Strach je pocit vyvolaný vnímáním nebezpečí nebo hrozby, ke které dochází u oběti, což způsobuje změnu metabolických a orgánových funkcí a nakonec změnu v chování jako je například útěk nebo potřeba najít úkryt. Strach se může objevit v reakci na určitý podnět, který se vyskytuje v přítomnosti nebo v očekávání nebo očekávání budoucí hrozby vnímané jako riziko ohrožení vlastního života. Reakce na strach vzniká vnímáním nebezpečí vedoucího ke konfrontaci nebo útěku a odvrácení hrozby. Strach může být naučen tím, že člověk zažije nebo pozoruje děsivou traumatickou událost. Například, pokud dítě spadne do studny a snaží se z ní vyšplhat, může se vyvinout strach z hloubek, výšek (akrofobie), uzavřených prostor (klaustrofobie) nebo vody (akvaforbie)³¹.

5.3 Znaky stalkingu

Jedním ze znaků stalkingu je, že se jedná o vícečetný opakovaný pokus kontaktu stalkera s obětí. Pronásledování trvá nejméně 6 týdnů, nebo alespoň 4 týdny a je doprovázeno výhrůzkami (např. "v pátek zemřeš") . Dalšími znaky je chování, které překračuje sociální normy společnosti, jednání, které směřuje proti konkrétní osobě, rozchod partnerů, který je doprovázen fyzickým násilím.³²

31 NAKONEČNÝ, M. Psychologie, s. 360.

32 Prevence - Stalking. Policie ČR.

6 Typy pachatelů

Projevy stalkerů jsou různé. Z větší části případů se jedná o případy, kdy stalker začne pronásledovat a utlačovat svou oběť i po velmi krátkém vztahu. Cílem některých stalkerů je mnohdy pomsta za to, že byli druhou stranou odmítnuti.

Svým jednáním se domnívají, že přimějí druhou stranu k rozumu a nakonec se vrátí a jejich vztah bude dále pokračovat. Agresi, kterou stalker projevuje vůči své oběti, nesměřuje pouze vůči ní, ale často i vůči jejímu okolí³³.

Pronásledování umanutým obdivovatelem je jednou z forem pronásledování oběti. Umanuté upnutí se na známou osobu nebo i neznámou osobu, kterou pachatel pronásleduje různými formami nevyžádané a nechtěné pozornosti formou komunikační úrovně nebo fyzického kontaktu. Upnutí pachatele na oběť plyne z lásky k ní. V tomto případě nebývá časté fyzické napadení oběti. Pachatel touží po romantickém vztahu s obětí a idealizuje si vztah s ní. Pachatel je ochoten postávat i hodiny před domem oběti, opakovaně ji sledovat při nakupování v obchodním centru, při venčení psa.³⁴

Další formou pronásledování je fixovaný pronásledovatel s psychickými poruchami, které se rozlišují podle míry nebezpečnosti. Méně nebezpečnou formou je stalker, který s obětí přichází do kontaktu v profesním životě, znají se z práce jako kolegové či klienti. Stalker si vytváří myšlenku ideálního vztahu s druhou osobou a domnívá se, že druhá strana si přeje to samé a stojí o jeho kontakt. Snaží se oběti manipulovat. Závažnější formou je, kdy pachatel trpí psychickou poruchou, má záznamy v trestním rejstříku. Formy projevu stalkingu bývají agresivnější. Oběť opakovaně kontaktuje telefonními hovory, sms, navštěvuje ji v místě jejího pracoviště, domova. Oběťmi bývají často osoby, které jsou známé, nebo mají vyšší sociální status

33 BUSKOTTE, A. Z pekla ven, žena v domácím násilí, s. 51.

34 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 74.

jako jsou například profesori, celebrity, atraktivní osoby.³⁵

6.1 Základní typy pronásledovatelů a jejich charakteristika

Kriminologie dělí stalking do několika jednotlivých kategorií a to z hlediska typu pachatele a vztahu pachatele k oběti. Dle těchto jednotlivých typů pachatele se posuzuje ze strany policie riziko nebezpečnosti pachatele a zvažuje se, jaká budou následná opatření nebo postupy jejich činnosti.

To, jakým typem se pachatel stává, má velký vliv jeho sociální role. Role, kterou si získává, se vytváří a formuje již od dětství. Vliv na utváření role člověka má především rodina a prostředí, ve kterém vyrůstá. Například, pokud jeho otec byl alkoholikem a matka drogově závislá, může dítě převzít jejich chování za své a pokračovat stylem života jako jeho rodiče³⁶. V období pubescence může nastat vzdor ze strany dítěte, kdy si uvědomí, že takto žít nechce a rodiče zavrhne. Roli, kterou mu utvářeli rodiče, odmítne. Nastane však vnitřní odpor a vznikají různé psychické problémy, které se mohou projevat v následujícím životě člověka³⁷.

Popsat jedinou univerzální typologii pachateleů, stalkerů není jednoduché. Existuje mnoho typologií a rozdělení stalkerů. Jedna z typologií pachatele, kterou popisuje autorka Ludmila Čírková, člení pachatele na pronásledování expartnerem, fixovaného pronásledovatele s psychickými poruchami, pronásledování umanutým obdivovatelem, sadistický pronásledovatel.

Pronásledování expartnerem – jedná se o nejčastější typ pachatele. U 50% případů je pachatelem expartner oběti. Vztah doprovází domácí násilí, pachatelé jsou vedeni negativními emocemi a při svém pronásledování nedokážou své chování příliš

35 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, s. 75.

36 NAKONEČNÝ, M., Psychologie, s. 609.

37 NAKONEČNÝ, M., Psychologie, s. 574, 575.

ovlivnit, respektive ani nechtějí. V těchto případech nastává vysoké riziko fyzického násilí vůči oběti a ničení věcí, které oběť vlastní, nebo k nim má nějaký vztah (např. rozbité okno, propíchané pneumatiky u auta). Výhrůžky pachatele je nutné brát zcela vážně a jakýkoliv kontakt s pachatelem co nejvíce eliminovat.

Fixovaný pronásledovatel s psychickými poruchami – vyskytuje se ve 20% ze všech případů. Tento typ se rozděluje na pronásledovatele podle nebezpečnosti na pronásledovatele méně nebezpečného a pronásledovatele se závažnějším stupněm narušení. Pronásledovatel méně nebezpečný se zaměřuje zejména na ženy, se kterými přijde do kontaktu v práci. Takový pronásledovatel má blízko k poruchám osobnosti a v chování, fyzického násilí se dopouští jen zřídka. Stejně jako u předchozích typů se doporučuje přerušit kontakt s pronásledovatelem. Tento typ se vyznačuje závažnějším stupněm narušení. U pronásledovatele se projevuje sexuální nápaditost a agresivní projevy. Oběťmi jsou často ženy a muži s vyšším sociálním postavením. Opět se doporučuje kontakt s pronásledovatelem naprosto eliminovat.³⁸

Pronásledování umanutým obdivovatelem – vyskytuje se v 18% případů. Zde se pachatelé rozlišují dle věku a to na mladého obdivovatele a obdivovatele středního věku. Pronásledovatel svou oběť považuje za svůj idol. Usiluje o kontakt, ale nebývá zde příliš vysoké riziko fyzického napadení oběti. Idolem pro stalkera se stává osoba, kterou obdivuje, nebo dokonce uctívá a má nutkavou potřebu jí to dávat různými způsoby najevo tak, aby oběť o něm věděla a jeho obdiv přijímala.³⁹

Sadistický pronásledovatel – vyskytuje se ve 12 % případů. Cílem pronásledovatele je kontrolovat život své oběti. Projevuje vůči ní střídající se agresi a laskavost, které vedou k dezorientaci oběti, která se nedokáže orientovat v dané situaci. Zde je nutná okamžitá izolace oběti a často je nutné i utajovat její pobyt⁴⁰.

38 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie, s. 75

39 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie, s. 74

40 NAKONEČNÝ, M. Psychologie, s. 717.

V psychologii termín agrese⁴¹ odkazuje na řadu chování, které mohou vést k fyzickému i psychickému poškození sebe, ostatních lidí nebo věcí. Tento typ chování se zaměřuje na poškození jiné osoby a to fyzicky nebo duševně. Může to být známka duševního onemocnění, vliv užívání omamných nebo psychotropních látek.⁴²

41 NAKONEČNÝ, M.

42 ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie, s. 75, 76

7 Pomoc obětem stalkingu

7.1 Policie ČR, soud

Vzhledem k trestnosti stalkingu je již od roku 2010 možné požádat policejní orgán o pomoc v případě, že nás někdo pronásleduje a naplní se znaky stalkingu. Do roku 2010 to tak možné mnohdy nebylo a to z toho důvodu, že policie nemohla zahájit trestní stíhání, protože dle zákona na to neměla právo.

V případě, kdy se jedná o stalking, oběť může požádat o pomoc orgány činné v trestním řízení, nicméně dané chování musí naplňovat znaky trestného činu nebezpečného pronásledování a oběť musí být schopna toto jednání prokázat, čili mít ho zdokumentované například ve formě sms, e-mailu, dopisů, vzkazů, fotografií.

7.2 Osoba blízká

Pomoci oběti může i osoba blízká. Je důležité oběti poskytnout podporu a pocit bezpečí. Je důležité mít okolo sebe někoho, komu se může oběť svěřit. Ne každý jedinec má tak silnou psychiku, aby dokázal tuto situaci řešit sám a uchoval si tak svou psychiku bez následků⁴³. Samotné ohrožování a obtěžující chování bez doprovodu násilí může být často minimalizováno nebo samo ustane. Přesto je vhodné pomoci oběti, aby vytvořila papírovou dokumentaci jako důkaz o tom, že se jedná o stalking.

Důkazy, které mohou pomoci při sestavování profilu pachatele mohou být např.: záznamy o identifikaci volajícího, záznamy o telefonních hovorech, kopie výhružných dopisů, fotografie zranění nebo fotografie stalkera blízko domova oběti. Oběť by následně měla informovat daný orgán činný v trestním řízení o stíhání a poskytnout mu důkazy vedoucí k dopadení pachatele. Pokud orgán činný v trestním řízení odmítá provést šetření, je nutné zvážit kontakt s místní agenturou či neziskovou organizací,

43 NAKONEČNÝ, M., Psychologie, s. 638.

kteřá se zabývá pomocí obětím stalkingu. Oběť by si měla uvědomit, že kroky, které podnikne, aby zabránila pronásledování stalkerem, nemusí vždy vést k útlumu jeho chování, ale mohou mít opačný efekt v podobě eskalace do násilného chování⁴⁴.

Je na místě informovat o situaci přátele, sousedy a kolegy v práci a ukázat jim fotografii stalkera, aby v případě, že by je kontaktoval stalker, věděli jak se zachovat a neřít mu případně informace, kterých by mohl stalker zneužít. Není od věci být připraven opustit svůj domov, mít tedy připravené své doklady, určitý finanční obnos, základní hygienické potřeby a oblečení, pro případ, že by hrozil útok a bylo by potřeba na určitý čas změnit místo svého pobytu.

7.3 Možnosti obrany proti stalkerům

Uvědomí-li si sledovaná osoba nechtěnou přízeň stalkera, je důležité ihned zareagovat a to správným a adekvátním způsobem. Je důležité, aby pronásledovaná osoba dala důrazně na vědomí stalkerovi, že o jeho projevovanou přízeň nestojí a ani o něj nemá zájem. Následně by se měly s pronásledovatelem přerušit osobní kontakty, neodpovídat na vzkazy, na urážky, na telefonáty, nereagovat na sms a nescházet se s ním. Jakýkoliv kontakt s útočníkem by mohl vést k prohloubení zájmu o oběť. Případně zaslané sms, e-maily a další materiál, který by mohl být použit jako důkaz, se musí uschovat pro případné trestní řízení.

Nemělo by docházet k osobnímu kontaktu, proto by se měly změnit návyky a místa, kde by k setkání s pronásledovatelem mohlo dojít. V případě, kdy stalker zjistí nebo zná adresu oběti a jeho pronásledování neustává a je nebezpečné, je vhodné uvažovat o dočasné změně místa bydliště, pracoviště nebo v krajním případě i o změně identity, aby se předešlo případnému útoku a daná osoba tak zůstala v bezpečí.

44 NAKONEČNÝ, M., Psychologie, s. 649.

Osoby blízké oběti by měli být o stalkerovi informováni pro případ, že by došlo k napadení, aby mohli být nápomocni a případného útočníka popsat. Dále se doporučuje se mimo domov pohybovat s další osobou – členem rodiny či jinou důvěryhodnou osobou, nosit s sebou legální prostředky pro svou obranu jako je např. pepřový sprej, plynovou pistoli či píšťalku.

Dalším doporučením je nosit u sebe mobilní telefon pro případ potřeby přivolání pomoci, nezveřejňovat své osobní údaje (telefonní číslo, adresu), kontakty na sebe dávat jen lidem, kterým lze důvěřovat. A zejména zásadně nesdílet svá aktuální místa pohybu na sociálních sítích.

Jedním ze způsobů, jak jednání stalkera zastavit, může být i sepsání dopisu stalkerovi obětí, ve kterém oběť důrazně napíše, že o kontakt, který si stalker vynucuje, opravdu nestojí. Stalker své jednání může opravdu přerušit, ale nemusí se tak stát ve všech případech.

7.4 Organizace zabývající se problematikou stalkingu

Jsou zde i odborné instituce a nezisková nevládní sdružení, které se zabývají pomocí obětem trestných činů.

Jednou z organizací, která se zabývá nejen oběťmi stalkingu je Bílý kruh bezpečí. Bílý kruh bezpečí poskytuje nonstop linku bezpečí, kterou zabezpečují odborně způsobilí poradci z řad právníků, psychologů, sociálních pracovníků. Jejich cílem je pomáhat obětem trestných činů, ale i jakéholiv nepříjemného zacházení. Snaží se obětem poradit, jak má postupovat a dává jim návod, jak danou situaci mohou řešit.

Webové stránky Saferinternet.cz jsou stránky, které pomáhají dětem, které se setkaly s nevhodným chováním na internetu a zároveň se snaží předcházet takovému

chování nebo šíření nevhodného obsahu. Cílem projektu této webové stránky je vytvářet bezpečné online prostředí, ve kterém se pohybují děti a mladí lidé. Spolupracuje s ostatními organizacemi, které se touto problematikou zabývají, jako jsou: Horká linka, Linka pomoci, Osvětové centrum, Mládežnický panel, Sociální média (Facebook, Twitter, Youtube).

Národní centrum bezpečnějšího internetu je neziskové vládní sdružení, které zabezpečuje webové stránky bezpečneonline.cz. Jejich cílem je přispění k bezpečnému používání internetu, komunikačních technologií a osvěta etických norem v online komunikaci a předcházení možných rizik, které v této oblasti vznikají. Poskytuje dětem, rodičům a pedagogům informace, jak se na internetu chovat bezpečně.

Horká linka přijímá hlášení o nezákonném chování na internetu, jejímž cílem je bránit šíření nezákonného jednání jako jsou: šíření obrazového materiálu zejména se zneužívanými dětmi, rasismem, xenofobií, nebo stránek, které podporují šíření drog⁴⁵. Zabývá se ale i nepravdivým šířením pomluv a negativních komentářů o firmách, které kazí jejich pověst. Nahlásit takové jednání může každý jednotlivec prostřednictvím jejich webových stránek, kde zvolí oblast, které se hlášení týká a uvede důvod a konkrétní případ.

Dětské krizové centrum, které bylo založeno již v roce 1992 a bylo jednou z prvních zařízení, které se zabývalo problematikou dětí, které byly týrány, zneužívány nebo zanedbávány, je nestátním zdravotnickým zařízením. Poskytují prostřednictvím telefonní linky nebo ambulantní péče pomoc dětem.

V neposlední řadě je nápomocna Policie České republiky. Policii je možné kontaktovat v případě neoprávněného pronásledování, obtěžování nebo napadení, je-li jednání pronásledovatele takové, že vzbuzuje strach, obavy nebo nepříjemné pocity⁴⁶.

45 ROGERS, V. Kyberšikana, str. 16, 17.

46 Prevence - Stalking. Policie ČR.

7.5 Obtěžování nevyžádanými telefonáty, osobními kontakty

- Jak na ně reagovat?

Většinou volajících jde o publikum a reakce volaného (čím více se daná osoba rozčiluje, nadává, nebo je v rozpacích, o to víc je obtěžující spokojený). V případě, že oběť zjistí, že jí telefonuje někdo o koho nestojí a koho možná ani nezná, je nejlepším řešením telefonát mlčky ukončit. Pokud telefonáty neustávají a na mobilní telefon přicházejí nevyžádané sms nebo e-maily, je na místě vyhledat pomoc policie.

Jedna z krajních možností, která určitě nevítaný hlas v telefonu odradí, je zapískání do sluchátka na píšťalku (jen skutečný masochista po tak ohlušujícím zážitku vytočí telefonní číslo znovu⁴⁷). Další obranou je změna e-mailové adresy, telefonního čísla, změna zvyků - například nechodit v pravidelný čas na sportovní či kulturní aktivity, kde by stalker mohl oběť kontaktovat osobně.

Oběť by měla změnit způsob a čas dopravy do práce - jestliže každý den ve stejnou dobu jezdíme pravidelně stejnými hromadnými dopravními prostředky, je toto snadné lehce vypořádat. Proto se obecně doporučuje změnit čas i trasu, je-li tato možnost realizovatelná.

V případě potřeby je možnost zaměstnavatele požádat o umožnění flexibilní pracovní doby, abychom nejezdili každý den pravidelně ve stejný čas do zaměstnání a mohli tak každý den jezdit do a z práce nepravidelně.

8 Nárůst stalkingu vlivem sociálních sítí

Sociální média se velmi rychle rozvíjí a jejich prostřednictvím mnozí navazují a rozvíjí své nové vztahy a zároveň si tak vytváří svět kolem sebe, který je propojen jako nikdy předtím. V dnešní době je velmi snadné si udržovat kontakt nebo vztah se svou rodinou, přáteli, přítelem, přítelkyní i přes překážky vzdálenosti nebo času.

Kromě transformace⁴⁸ osobních vztahů se také transformovala sociální média. Z tohoto důvodu jsme nyní více globálně spojeni než kdy předtím - můžeme být informováni o politických převratech vysílaných přímo z telefonu vojáka z bojiště nebo můžeme slyšet proklamace od papeže přímo na jeho Twitteru⁴⁹.

Četnost zjištění stalkingu se stále zvyšuje a to z důvodu, že je to dnes mnohem snadnější díky sociálním sítím a internetu. Rozchody jsou dnes běžné a častější (rozchody přes sms, četné rozvody), objevují se nové formy pronásledování.⁵⁰

Vzhledem k rapidnímu nárůstu sociálních sítí⁵¹ jako je například Facebook⁵², Twiter, Instagram⁵³, kde lidé sdílejí svůj soukromý život, je pro stalkera velmi snadné zjistit si o své oběti mnoho soukromých informací. Pokud oběť sdílí své zážitky na Facebooku, stalker přesně ví, kde je, s kým byla a co dělala.

Takové informace mohou ve stalkerovi vyvolat neadekvátní potřebu oběť kontaktovat. Lidé si často neuvědomují, že zveřejňováním svých aktivit a dennodenních činností umožňují nahlédnout do svého soukromí v takové míře, že mohou vyvolat

48 Transformace je postupná přeměna nebo přetváření.

49 Twitter je on-line zpravodajství a sociální síť, kde uživatelé posílají a komunikují se zprávami, známými prostřednictvím svých "tweety" (příspěvků).

50 BERNÁTHOVÁ, I. Ke stalkingu a zneužívání dětí se čím dál víc využívají mobily a sociální sítě.

51 ČERNÁ, A. Kyberšikana, str. 28.

52 Facebook je sociální síť, která byla založena v roce 2014 Markem Zuckerbergem. Jedná se o rozsáhlý společenský webový systém sloužící hlavně k tvorbě sociálních sítí, komunikaci mezi uživateli, sdílení multimediálních dat, udržování vztahů a zábavě.

53 Instagram je volně dostupná aplikace pro různé mobilní operační systémy. Svým uživatelům umožňuje sdílení fotografií a videí.

nevyžádaný zájem potencionálních stalkerů.

8.1 Kyberstalking

Kyberstalking je definován jako zločin, v němž útočník obtěžuje oběti pomocí elektronické komunikace jako je například e-mail, příspěvky zveřejněné na webových stránkách nebo v diskusní skupině. Kyberstalker se spoléhá na jeho anonymitu, kterou mu poskytuje internet, aby mu umožnil pronásledovat svou oběť, aniž by byl detekován. Kyberstalkingové zprávy se liší od běžné nevyžádané pošty tím, že kyberstalker se zaměřuje na konkrétní oběti s obsahem výhrůžných zpráv, zatímco spammer⁵⁴ cílí na množství příjemců s obsahem reklam, nebo viru.

Existuje několik jednoduchých způsobů, jak se chránit před kyberstalkingem. Jednou z nejužitečnějších a praktických opatření je zůstat v anonymitě, takzvaně být “offline”⁵⁵, spíše než sdílet svůj život “online”⁵⁶. Používat svůj primární e-mailový účet pouze pro komunikaci s lidmi, kterým se dá důvěřovat a vytvořit si anonymní e-mailový účet, který bude používán pro všechny ostatní komunikace. Dále si nastavit možnosti filtrování e-mailového obsahu, aby se zabránilo doručení nežádoucích zpráv. Výběr jména pro anonymní účet by měl být odlišný od jména skutečného a genderově neutrální. Dále se doporučuje nevkládat žádné identifikační údaje do profilů jako je adresa bydliště, místa, kde se pohybujeme, práci, ve které pracujeme, telefonní číslo.

Jednen z prvních případů kyberstalkingu se stal v roce 1999 v Kalifornii. Tehdy 50ti letý muž vyvěsil inzerát jménem 28leté ženy, ve kterém stálo, že si žena přeje být znásilněna. Do inzerátu uvedl i adresu ženy a krátce po zveřejnění inzerátu se několik mužů pokusilo vniknout do jejího bytu. Další případ je ze San Diega, Ameriky, kde

54 Spammer je specifické označení pro člověka, který vytváří spamové e-maily, co masivně a prvoplánově zahrnují e-mailovou uživatelskou schránku.

55 Offline - počítač nebo zařízení není připojené k síti (např. internetu) a připravené k použití, neb sdílení s jinými počítači nebo zařízeními.

56 Online - počítač nebo zařízení je připojené k síti (např. internetu) a připravené k použití, neb sdílení s jinými počítači nebo zařízeními.

student z místní univerzity víc než rok pronásledoval pomocí internetu pět spolužaček. Dívky obdržely stovky e-mailů a výhrůžek se snahou zesměšnit je. Ve skutečnosti se s nimi však nikdy osobně nesetkal.

Z důvodu dnešní neomezené možnosti připojení k internetu může být pachatelem kdokoliv. Většinou jsou však pachatelé muži. Tito pachatelé jsou schopni získat na internetu jakékoliv informace o své oběti (adresu bydliště, telefonní číslo, fotografie), a tím pádem k ní mají přístup i v reálném světě.

Když člověk cítí, že je pronásledován prostřednictvím internetu, je velmi důležité si ponechat písemné doklady s e-maily, chaty, zprávami spolu se zaznamenanými daty a časy tak, aby policie dokázala zjistit, jak dlouho se problém již děje a vyzorovat, kdy by k dalšímu ataku mohlo dojít. Zároveň tyto doklady mohou sloužit jako důkazy v trestním řízení. Většinou policejní orgány nemohou zahájit trestní stíhání bez toho, aniž by byly proti dané osobě důkazy. Z tohoto důvodu by daná pronásledovaná osoba měla pečlivě shromažďovat veškeré důkazy.

Mnoho lidí v dnešní době komunikuje a řeší osobní věci prostřednictvím internetu ve stejné míře jako s někým komunikuje osobně. Nicméně by měli být opatrní vůči svému novému on-line "příteli", který má příliš velký zájem se seznámit. Stalker často žádá nejen o celé (skutečné) jméno člověka, ale také o informace jako je adresa, kam chodí do školy, zájmy, sportovní aktivity atd.. Dotazovaná osoba by nikdy neměla odpovídat na osobní otázky této povahy, pokud danou osobu dostatečně nezná. Tyto informace může stalker použít k pronásledování dotčené osoby a následně ji vystavit nebezpečí.

Je třeba poznamenat, že stalkeri také využívají lichocení. Mladí lidé, kteří mají nízké sebevědomí, jsou obzvláště zranitelní, protože přirozeně mají rádi komplimenty o jejich vzhledu, inteligenci⁵⁷, nebo třeba jejich schopnostech. Mladí lidé pak reagují na tyto připomínky v domněnku, že s nimi jedná někdo, kdo je má zjevně rád. Ke komentářům od lidí, které člověk nezná, by se mělo přistupovat obezřetně. Ignorování komentářů nebo zanechání komentářů bez odpovědi je rozhodně správný způsob. Pokud se komentáře stále opakují, dotčená osoba by se měla pokoušet zjistit více o stalkerovi.

8.1.1 Kyberšikana

Kyberšikana je šikana, která se děje na digitálních zařízeních jako jsou mobilní telefony, počítače a tablety. Kyberšikana je prováděna prostřednictvím sms, různých aplikací (What's up⁵⁸, Snapchat⁵⁹, apod.) nebo online na sociálních sítích⁶⁰, fórech nebo hrách, kde si lidé mohou prohlížet, účastnit se nebo sdílet nějaký obsah (názory, fotografie, apod.). Kyberšikana zahrnuje odesílání, zveřejňování nebo sdílení negativních, škodlivých nebo falešných informací o někom jiném. Může zahrnovat sdílení osobních nebo soukromých informací, což způsobuje rozpaky nebo ponížení⁶¹. Kyberšikana není dosud v České republice kodifikována v Trestním zákoníku jako čin trestný, ale může naplnit skutkovou podstatu některých trestných činů jako je například nebezpečné pronásledování, vyhrožování, vydírání nebo útisk.⁶²

Snapchat funguje na principu sdílení fotografií a krátkých videí, které se zobrazí zaslanému uživateli a po 24 hodinách zmizí. Fotografie již nelze znovu zobrazit a videa spustit. Uživatelé tedy sdílí daný okamžik jen určitý čas. Uživatelé tedy věří, že daný obrázek, či video po přehrání či shlédnutí zmizí, ale není tomu skutečně tak. I těchto fotografií, či videí může druhá strana zneužít. Uživatel, který snímek či video obdrží,

57 ŘÍČAN, P. Cesta životem, str. 194 - 197.

58 What's up je aplikace pro zaslání zpráv a volání.

59 Snapchat je sociální síť, na které je možné sdílet fotky a videa v omezeném čase.

60 ČERNÁ, A. Kyberšikana, str. 28.

61 ČERNÁ, A. Kyberšikana, str. 20.

62 ROGERS, V. Kyberšikana, str. 13.

může prostřednictvím svého telefonu stisknout tlačítko screenshot a tak si danou fotografii uložit do svého telefonu a následně ji zneužít například k vydírání dané osoby nebo následně fotografii sdílet. Snapchat se stává velmi populární u mladých osob, kteří sdílejí leckdy i velmi osobní snímky například svých obnažených těl a neuvědomují si, že daná fotografie vždy nezmizí a může být zneužita.

Facebook je fenoménem dnešní doby a to jak u dětí, tak i u dospělých osob. Ačkoliv tato webová stránka původně vznikla pouze k seznamování mladých lidí na univerzitě v Americe, je v dnešní době globálním fenoménem a portfolio této webové stránky se velmi rozšířilo. Je zde možné podnikat, inzerovat svůj podnik, restaurace, zakládat diskuzní fóra a skupiny, sdílet své zážitky se svými přáteli, propagovat určitý produkt, pořádat akce, nebo třeba najít svého kamaráda z dětství. Tato webová stránka nabízí široké spektrum možností jak ji využít, ale zároveň je to místo, kde je možné určité informace zneužít. Prostřednictvím Facebooku se mohou informace dostat do nevhodných rukou osoby, která si vyhlédne svou oběť a zahájí vůči ní kyberstalking.

V případě, kdy žádaná osoba dostane žádost o přátelství od osoby, kterou dostatečně nezná, měla by jednat velmi obezřetně, zda dotyčného nechá nahlédnout do svého mnohdy osobního sdíleného online života. Je dobré se podívat na profil osoby žadatele a zjistit, zda mají například společné přátele a jaké má zájmy. Stalkeři však poskytují většinou jen velmi omezené informace, aby nebyli právě odhaleni lidmi, se kterými by se chtěli sejít.⁶³

Dalším znakem toho, že osoba může být stalker je to, že má pouze určitý typ přátel, například dospívající dívky, dospívající chlapce apod. Většina lidí má širokou škálu přátel obou pohlaví společně s členy své rodiny.

63 ROGERS, V. Kyberšikana, str. 22.

8.1.2 Obrana proti kyberstalkingu, sociální sítě

Někdy si lidé neuvědomují, že jednání druhé strany je šikana. Pokud si ale osoba uvědomí, že je šikanována prostřednictvím sociálních sítí a třeba i zná osobu, která proti ní kyberšikanu provádí, je potřeba o tom mluvit a začít jednat. Dnes již webová stránka Facebook nebo videokanál Youtube umožňuje uživatelům nahlásit nevhodné chování a prostřednictvím jejich webových stránek upozornit na nevhodný komentář.

Webová stránka Facebook umožňuje uživatelům nahlásit nevhodný nebo urážlivý obsah jako jsou například: nahota, nenávistné projevy nebo hrozby. Lze nahlásit nevhodný obsah pomocí odkazu Nahlásit, který je vždy vedle příspěvku, fotografie, komentáře. Pokud uživatele někdo obtěžuje prostřednictvím zpráv, je možné nahlásit konkrétního uživatele a zablokovat zprávy od daného uživatele. Je možné nahlásit i uživatele, který používá falešný účet nebo se vydává za někoho jiného než ve skutečnosti je.

Na videokanálu Youtube uživatel může nahlásit nevhodný komentář u videa kliknutím na konkrétní komentář, kde si uživatel vybere jednu z možností (nevyžádaný reklamní obsah nebo spam, pornografie a sexuálně explicitní materiál, projev nenávisti nebo explicitní násilí, obtěžování nebo šikanování). Následně po označení daného problému vybere z možností, zda daný komentář obtěžuje je osobně nebo někoho jiného. Po nahlášení nevhodného komentáře pracovník Youtube posoudí, zda se skutečně jedná o nevhodný komentář a případně ho odstraní. Youtube se nezabývá pouze nevhodnými komentáři, ale mají takzvané pokyny pro komunitu, které popisují, co je možné na Youtube za videa sdílet a s jakým obsahem. Video nemohou obsahovat nahotu nebo sexuální obsah, nebezpečný nebo škodlivý obsah, nenávistný obsah, násilný nebo explicitní obsah, obtěžování a kyberšikanu, spam, závádějící metadata a podvody, výhrůžky, autorská práva a osobní údaje bez souhlasu dané osoby,

předstírání jiné identity. Pokud youtuber porušuje výše uvedené pokyny, které nahlásí sledovatel, nebo se na ně přijde při kontrole pracovníkem Youtube, je youtuber upozorněn případně mu jsou pozastavena různá oprávnění až po zrušení příslušného účtu včetně videí.

Aplikace Instagram umožňuje nahlášení fotografie, videa, nevhodného komentáře. Umožňuje uživatelům například přestat sledovat daného uživatele, nezobrazují se mu tedy již žádné příspěvky daného uživatele. Stejně jako Youtube kanál i Instagram umožňuje uživatelům si nastavit blokaci komentářů u zveřejňovaných příspěvků, fotografií či videí. Profil na Instagramu může být cizím uživatelem ukradnut a proto je doporučováno si vybírat silné heslo, které má nejméně šest čísel, písmen a interpunkční znaménko. Heslo by mělo být pravidelně měněno, Instagram uživatele ke změně sám vyzívá. Heslo by uživatelé měli mít jiné, než na ostatních sociálních sítích a nikomu své heslo nesdělovat. Je možné si zapnout dvoufázové ověření, které v případě, že se někdo přihlásí k účtu z jiného zařízení než se běžně přihlašuje, vyzve k zadání speciálního přihlašovacího kódu. Kód přijde uživateli prostřednictvím sms na mobilní telefon nebo prostřednictvím aplikace jako je např. Duo Mobile nebo Google Authenticator.

Webová stránka a její stejnojmenná aplikace Tinder slouží k seznamování lidí. Uživatelé si aplikaci stáhnou do svého mobilního telefonu nebo tabletu, vyplní si zde svůj profil, ve kterém uvedou své jméno či přezdívku, věk, město, ve kterém žijí, své zájmy a koníčky, jakou hudbu mají rádi a koho hledají, zda muže či ženu. Po vyplnění profilu se uživatelé začnou zobrazovat profily druhých uživatelů a oni je hodnotí "křížkem", když zájem nemají, a "srdíčkem", když zájem mají. Dojde-li ke shodě obou stran aplikace ohlásí propojení obou uživatelů a uživatelé mohou spolu začít chatovat. Pokud nedojde k vzájemnému propojení, nelze uživatele kontaktovat.

Tinder má zásady, které obsahují, co je možné zveřejňovat a co není. Nepodporují nahotu na fotografiích, sexuální urážky, násilí, psychický nátlak, nenávistné chatování, prostituci, obchod s bílým masem, zveřejňování fotografií nezletilých osob. Doporučují nezveřejňovat své osobní údaje jako je číslo občanského průkazu, pasu, své hesla, číslo bankovního účtu, číslo mobilního telefonu, e-mailovou adresu, přesnou adresu bydliště. Nabádají uživatele, aby nahlásili jakékoliv nevhodné chování, které odporuje zásadám a pravidlům této aplikace. Poskytují návod uživatelům, jak se s někým bezpečně seznámit. Uživatelé by si s druhou osobou měli psát tak dlouho, dokud si nebudou jisti, že daná osoba je reálná a že jí nehrozí nebezpečí, první schůzka by měla proběhnout na veřejném místě, nikdy ne na klidném místě či ve vlastním bytě, domu. Doporučují, aby před schůzkou byli informováni kamarádi či rodiče a to i o místě a času, kde se mají sejít. Na sjednané místo by se měl každý dopravit sám v případě, že by vše nešlo podle plánů, aby bylo možné se z místa snadno dostat. Zabývají se i problematikou zdraví, upozorňují, že by si oba měli být vědomi svého zdraví a vědomě nenakazit druhou osobu, doporučují při sexuálním styku používat kondom. V případě, že se během komunikace či při sjednané schůzce druhá osoba dopustí nevhodného chování, mohou uživatelé nahlásit prostřednictvím aplikace danou osobu nebo se obrátit na policii či jinou organizaci, která jim danou situaci pomůže řešit.⁶⁴

Týká-li se kyberšikana dětí nebo mladistvých, je první věcí, kterou by měli udělat, říci o tom dospělému, kterému důvěřují. Svěřit se někomu staršímu nemusí být vždy jednoduché. Někteří mohou váhat, protože si nejsou zcela jisti, kdo je šikanuje. Ale šikanování se může zhoršovat a tak je důležité o tom mluvit, dokud se nenajde někdo, kdo by mohl pomoci. Někdy policie může sledovat i anonymní kyberšikanu, takže by oběť neměla váhat a co nejdříve kyberšikanu nahlásit.

Většina rodičů, kteří zjistí, že jejich děti jsou šikanovány, začnou podnikat kroky

64 Gotinder

k zastavení šikany sami. Pokud jsou děti obtěžovány a obávají se, že ztratí práva na užívání svých profilů na sociálních sítích či aplikacích, měly by své obavy vysvětlit svým rodičům. Rodiče by měli dohlédnout na bezpečné užívání a pohyb svých dětí na sociálních sítích a internetu tak, aby se případnému kyberstalkingu děti vyhnuly nebo ho mohly eliminovat.

Pokud se vyskytne kyberšikana na půdě školy, je možné ji řešit se školním poradcem, třídním učitelem, kteří by měli tuto situaci okamžitě řešit tak, aby nedošlo k jejímu šíření a nestalo se to tak trendem mezi žáky. Ignorování kyberstalkerů je nejlepším způsobem, jak se zbavit jejich moci, ale to není vždy snadné, když se žáci se stalkery mohou potkávat v reálném životě na chodbách školy.

Ačkoli není dobrý nápad reagovat na kyberstalking, je to jeden ze způsobů, jak si zajistit důkazy o šikaně. To může pomoci v případě dokazování kyberšikany. Pokud máme e-maily, texty nebo jiné komunikace, kde je možné je evidovat po delší dobu, je dobré je zálohovat na flash disk, udělat kopie, vytisknout je na papír.

Stránky sociálních sítí tuto problematiku berou vážně a zabývají se jí. Pokud uživatelé nahlásí šikanu, může administrátor webu v budoucnu zabránit tomu, aby kyberstalker pokračoval ve svém jednání. Sociální sítě umožňují uživatelům různá nastavení účtu, kde je možné si nastavit kým je možné být kontaktován, kdo si může zobrazit profil, s kým se můžou sdílet příspěvky, fotografie a další údaje. Je tedy řada způsobů, jak se takovému jednání vyvarovat.

Praktická část

9 Praktické případy z praxe

Následující popis případů trestného činu nebezpečného pronásledování bylo získáno od vyšetřující komisařky por. Mgr. Moniky Kdolské z oddělení obecné kriminality, územního odboru v Příbrami. Vzhledem k anonymitě pachatelů a obětí jsou případy označeny písmeny a nejsou zde uvedeny osobní údaje, pouze pohlaví a věk zúčastněných osob.

Případ A, pachatelem byl muž ve věku 55 let, obětí byla žena ve stejném věku 55 let. Vztah mezi pachatelem a obětí byl partnerský. Důvodem pronásledování bývalé partnerky bylo, že se bývalý přítel, pachatel, nedokázal smířit s rozchodem. Kontaktoval tedy svou bývalou partnerku formou sms zpráv, nechával jí dárky u jejího bydliště, snažil se ji zastihnout v její práci, v místě, kde bydlela a sledoval ji na ulici. Zatím však nedošlo k fyzickému napadení. Oběť podala trestní oznámení na policii a o tom, co se děje informovala své děti a kolegyni v práci. Stalking trval 4 měsíce. Trestní stíhání pachatele bylo dle § č. 307/1 Trestního řádu zastaveno.

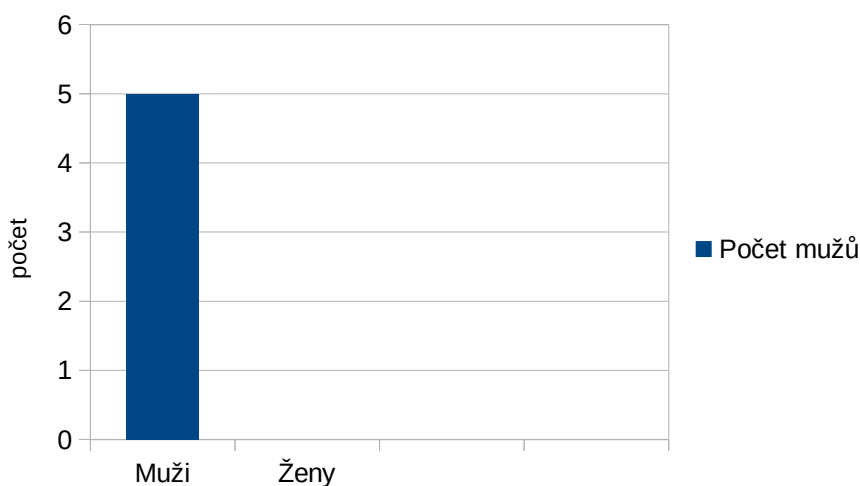
Pachatelem případu B byl muž ve věku 58 let, obětí žena ve věku 52 let. Oběť byla bývalou manželkou pachatele. Bývalý manžel neunesl rozpad jejich manželství, žárlil na bývalou manželku a jeho děti ho nerespektovali. Pachatel vyhrožoval oběti fyzickou likvidací, ponižoval ji, choval se k ní urážlivě a několikrát oběť kontaktoval osobně. Oběť podala trestní oznámení na policii a informovala o dané situaci své děti, svou matku a bratra pachatele. Pronásledování trvalo 4 roky a 3 měsíce, pachatel byl odsouzen na 6 měsíců do věznice s dozorem.

Pachatelem případu C byl muž ve věku 50 let, obětí žena ve věku 17 let. Oběť byla osoba, která je mediálně známá, pachatelem byl její fanoušek. Kontaktoval ji prostřednictvím sociální sítě webové stránky Facebook, vyhledával oběť i mimo území České republiky. Oběť nahlásila jeho jednání na policii, agrese stalkera se nezvyšovala

avšak trvala 9 měsíců. Pachatel byl odsouzen k 7 měsícům s podmíněným odkladem na 2 roky a bylo mu uděleno ochranné opatření - zákaz obětí kontaktovat.

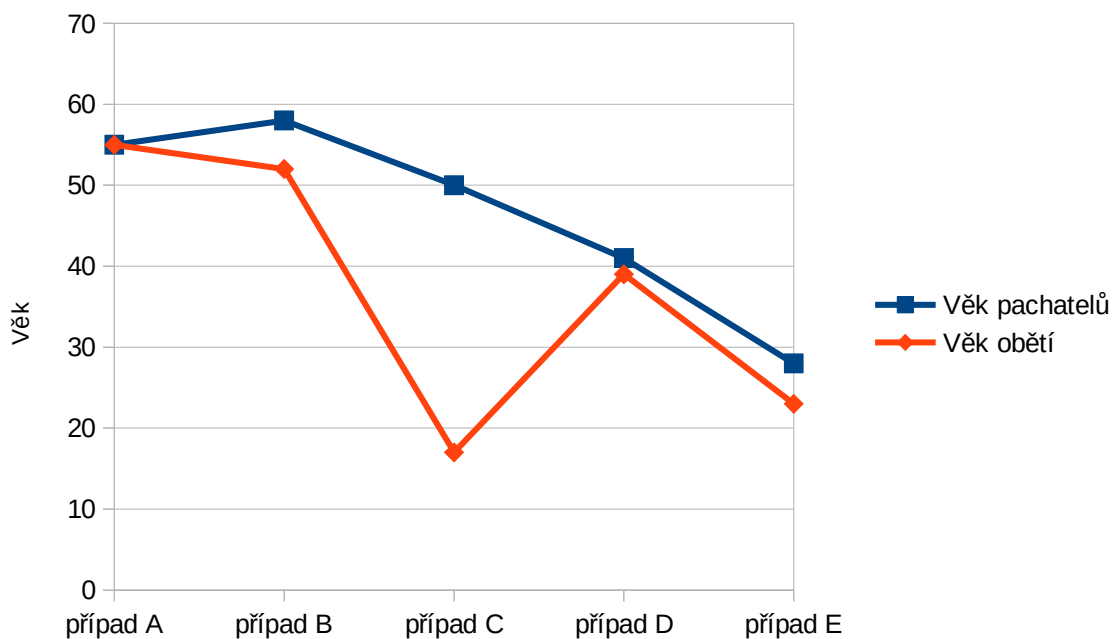
Pachatelem případu D byl muž ve věku 41 let, obětí byla žena ve věku 39 let. Stalking oběti začal ve fázi, kdy se manželé začali rozvádět, kdy manžel měl potřebu mít manželku jen pro sebe a rozhodovat za ni a mít tak vše pod kontrolou. Oběť nahlásila jeho jednání na policii, svěřila se svým rodičům a sdělila to i rodičům pachatele. V době, kdy oběť jeho jednání nahlásila na policii, se pachatel na krátko stáhl a zdržel se svého jednání. To však znovu pokračovalo a to formou zasílání sms, kdy se snažil volit slova tak, aby nevyzněla jako nevhodná, avšak jejich podtext byl jasný. Pachatel oběti často volal, čekal na ní na obvyklých místech, kde se objevovala. Bylo vydáno předběžné opatření – zákaz styku, pachatel nesmí kontaktovat oběť žádným způsobem. Případ ještě nebyl uzavřen.

Pachatelem případu E byl muž ve věku 28 let. Obětí stalkingu byla žena ve věku 23 let. Oběť byla bývalou partnerkou pachatele. Motivem pachatele, bývalého partnera bylo, že neunesl rozchod a chtěl se bývalé partnerce pomstít. Po dobu 9 měsíců jí zasílal sms zprávy, e-maily, vyhledával ji na obvyklých místech, kde se vyskytovala. Pachatel začal zasílat kompromitující e-maily na různé instituce, aby svou oběť společensky poškodil. Případ je u soudu, dosud nebylo v dané věci rozhodnuto.

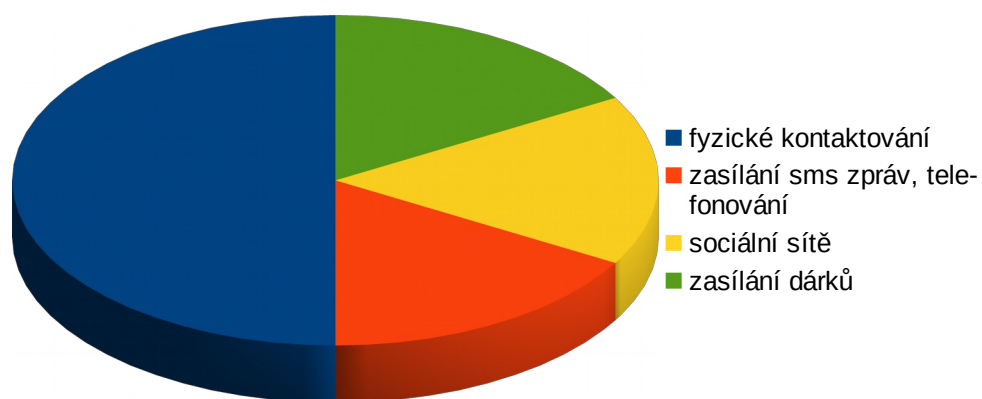
Graf č. 1 – pohlaví pachatelů

Z pěti případů byly ve všech případech pachateli muži.

Graf č. 2 – věk pachatelů a obětí

Z pěti případů, které naplnily skutkovou podstatu trestného činu nebezpečného pronásledování, byli muži ve věku 28 let až 58 let. Oběťmi byly ženy ve věku 17 let až 55 let.

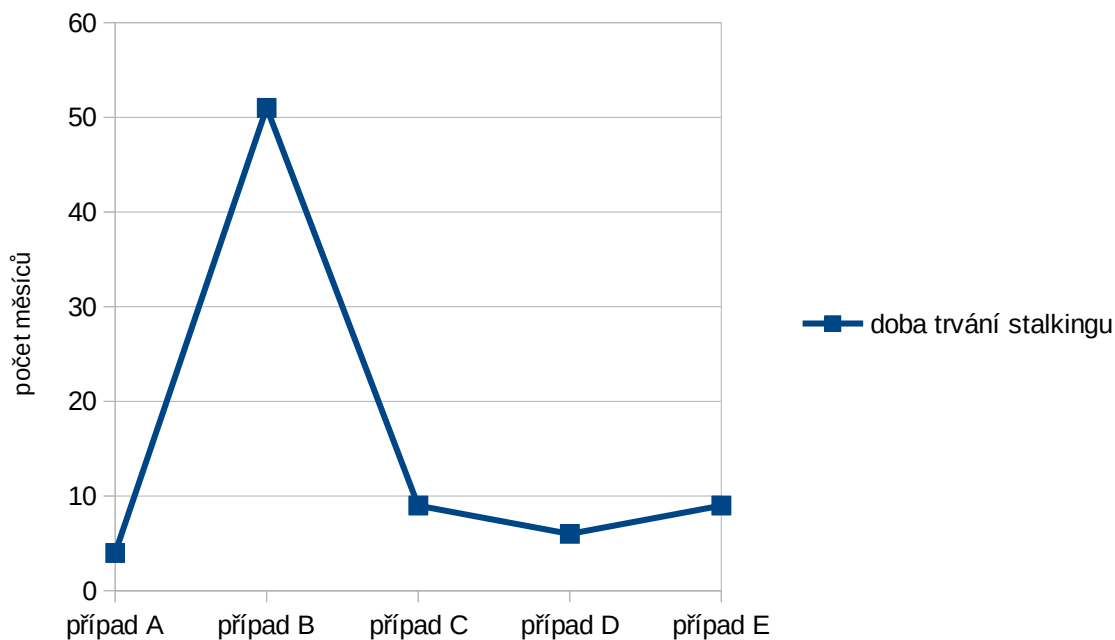

Graf č. 3 – formy pronásledování

Nejčastější formou pronásledování bylo fyzické pronásledování oběti,

vyhledávání oběti na obvyklých místech, v práci. Tato forma stalkingu se vyskytla ve všech z pěti popsaných případů. Ve třech případech byla oběť stalkovaná prostřednictvím zasílaných sms zpráv, e-mailů či telefonních hovorů. Stalkování prostřednictvím sociálních sítí se vyskytl v jednom případě, rovněž tak zasílání dárků.

V žádném z případů nedošlo k fyzickému napadení oběti.

Graf č. 4 – doba trvání stalkingu

Doba pronásledování trvala od 4 měsíců do 4 let a 3 měsíců. Nejdelším pronásledováním byl případ B, kdy pronásledování trvalo 4 roky a 3 měsíce, nejkratším byl případ A, který trval 4 měsíce.

Oběti nahlásily jednání policii i svým blízkým. Pachatelé byli ve většině případech odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo jim bylo uloženo ochranné opatření.

Závěr

Pronásledování by se nikdy nemělo podceňovat. V určitých případech z nevinného obtěžování přes sms může dojít až k vraždě, nebo může oběti způsobit vážné psychické problémy.

Je důležité si zavčas uvědomit, kdy už nejde pouze o nevinný žertík nebo jenom chvilkově rozzlobeného expartnera a začít ihned jednat, a to přiměřeným a vhodným způsobem tak, aby došlo k zastavení, odrazení stalkera od svého záměru.

Tento pojem je u nás poměrně nový a měla by se šířit jeho osvěta, prevence a to už i na školách, kde již děti 1. tříd mají telefony, profily na různých sociálních sítích a mohou se stát prostřednictvím i mobilního telefonu třeba obětí takového trestného činu.

Prevence u dětí je jednou z nejdůležitějších, protože to jsou ti, kdo jednou vyrostou a mohou se stát jak obětí tak i pachatelem. Měly by se tedy pořádat přednášky již na základních školách, aby tento pojem vstoupil do povědomí dětí a mládeže. Tyto přednášky by sloužily jako prevence, a v případě, že se děti stanou obětí stalkingu nebo kyberšikany tak dokázaly vyhodnotit, že se nejedná o normální chování a vyhledaly pomoc a řekly to doma svým rodičům. Úloha rodičů je zde nezbytná. Pokud je to možné, je třeba, aby rodiče dohlíželi nad tím, co jejich děti na sociálních sítích nebo internetu a aplikacích sdílí a upozornili je na možná nebezpečí a pokusili se zabránit tomu, aby děti nezveřejňovaly příliš osobní věci o své osobě nebo o svých blízkých.

V souvislosti s nárůstem prezentace a sdílení soukromého života na internetu je třeba si uvědomit, že sdílíme informace, které je možné zároveň i zneužít. Vzhledem k dnešnímu rozvoji počítačů, mobilních telefonů, internetu, nemusí mít stalker žádné profesionální zařízení, aby se dostal k určitému účtu/profilu na Facebooku, Twitteru

a dalších sociálních sítí a zjistil si informace, které se zrovna jemu budou hodit a zneužije je ke svému prospěchu.

Stalking neboli nebezpečné pronásledování je jeden z fenoménů moderní doby a společnost by na to měla reagovat flexibilně a hlavně preventivně. Je důležité se snažit toto chování ve společnosti zásadně netolerovat a působit proti takovému chování preventivně.

Obecně lze říci, že není jednoznačný návod na obranu proti stalkingu. Někdy odradí zájem stalkera naprostá nereakce, lhostejnost, nezájem, ale někdy je naopak potřeba důrazně zakročit a dát najevo svoji nevoli ke kontaktu. V každém případě je potřeba postupovat vždy velmi obezřetně a věc konzultovat s odborníky, aby se situace nevyhrotila do krajnosti.

O tématu stalkingu a kyberstalkingu by se mělo více mluvit, pořádat přednášky a šířit osvěta tak, aby se tomuto jevu předcházelo. A to již od základní školy, aby se děti nestaly oběťmi a současně se vyvarovaly takového jednání vůči druhým.

Sociální média, která se v dnešní době stávají součástí života mnohých mladých, ale i dospělých lidí, se začínají stávat nejen jednou z forem seznamování, ale zároveň i velkou hrozbou a umožnění kyberstalkingu. Je to imaginární, uměle vytvořený svět, kde ale mnozí žijí svůj život v domnění, že jim nehrozí žádné nebezpečí. Mnohdy nedomyslí možné důsledky sdílení fotografií například s klíči od nového bytu, nebo místa aktuálního pobytu, restaurace, kam zrovna večer jdou na večeři. Takovéto informace může stalker využít pro svůj prospěch a začít dotyčnou osobu pronásledovat. Tato oblast se nebezpečně rychle rozvíjí a ne každý, kdo tyto sociální sítě využívá, ví, jak se na nich pohybovat bezpečně.

Jak je zřejmé z praktických případů, které jsem ve své práci uvedla, stalking je

nebezpečné chování, které nekončí jen u vyhrožování formou sms zpráv, ale i psychické újmy. Proto by každý měl dokázat vyhodnotit situaci a v případě nevhodného chování druhého v podobě nevyžádaných darů, vulgárních esemesek, e-mailů, zda není čas vyhledat pomoc druhých, nejlépe však Policie ČR. Zároveň velmi záleží na postupu Policie ČR, jak se bude stavět k oběti a jak k podezřelému a zda způsob jejich vyšetřování nepoškodí ještě více oběť, nebo zda vůbec bude moci zahájit trestní stíhání s ohledem na nedostatek důkazů, nebo důvěryhodnost oběti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BEŇO, Pavel. Šarmantní násilníci: antimobbingová příručka. Praha: Portál, 2015. ISBN 9788026209386.
2. BOON, J., Sheridan, L. Stalking and Psychosexual Obsession. New York: John Wiley and Sons, 2002
3. BUSKOTTE, A., VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, L., aj. Z pekla ven: žena v domácím násilí. Brno: Computer Press, 2008., s. 176. ISBN 978-80-251-1786-6.
4. ČERNÁ, A. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-210-6374-7.
5. ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3.
6. ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. Vyd. 4., V nakl. Portál 2., rozš. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-931-3.
7. ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
8. MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence: [možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže]. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-771-x.
9. MUNKOVÁ, G. Sociální deviace: (přehled sociologických teorií). Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0279-2.
10. NAKONEČNÝ, M. Psychologie osobnosti. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. 620 s. ISBN 978-80-200-1680-5 · il.
11. NAKONEČNÝ, M. Psychologie: přehled základních oborů. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-443-8.

12. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0690-7.
13. ROGERS, V. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-984-2.
14. ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. Vyd. 2., přeprac., V Portálu 1. Praha: Portál, 2004. 390 s. ISBN 80-7178-829-5.
15. ŘÍČAN, P. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání*. 3. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0772-6.
16. ZAPLETAL, J. *Prevence kriminality*. 3., přeprac. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-270-6.
17. ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-08-2.

Elektronické zdroje

1. BERNÁTHOVÁ, I. Ke stalkingu a zneužívání dětí se čím dál víc využívají mobily a sociální sítě [online]. 2013, [cit. 2017-10-24]. Dostupné na WWW: <[http://www.rozhlas.cz/sever/krimipribehy/_zprava/ke-stalkingu-a-zneuzivan i-deti-se-cim-dal-vic-vyuzivaji-mobily-a-socialni-site--1284114](http://www.rozhlas.cz/sever/krimipribehy/_zprava/ke-stalkingu-a-zneuzivan-i-deti-se-cim-dal-vic-vyuzivaji-mobily-a-socialni-site--1284114)>
2. Čírtková, L. Psychologické poznatky k nebezpečnosti pronásledování (stalking). *Kriminalistika*, 2004, s. 273-281. ISSN 1210-9150. Dostupné také na WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/krim/0404/cirtkova_info.html>
3. ŽLÁBKOVÁ, L. *Jsem emoční člověk, řekl k vydírání expartnerky obžalovaný a dostal 7,5 roku* [online]. 2016 [cit. 2018-04-04]. Dostupné na WWW: <<https://www.novinky.cz/krimi/414521-jsem-emocni-clovek-rekl-k-vydirani-e>

xpartnerky-obzalovany-a-dostal-7-5-roku.html>

4. Gotinder. *Gotinder* [online]. [cit. 2019-03-13]. Dostupné na: WWW: <<https://www.gotinder.com/community-guidelines>>
5. GRABCOVÁ, L. *Nenávidím tě, brzy to poznáš. Oběť stalkingu dostávala přes noc padesát zpráv* [online]. 2015 [cit. 2018-04-04]. Dostupné na WWW: <<https://www.denik.cz>>
6. Prevence - Stalking. Policie ČR [online]. 2017 [cit. 2017-07-31]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>
7. “Proboha, ať už mi dá pokoj!” [online]. , 1 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/aktuality/n111-z-tisku-proboha-at-uz-mi-da-pokoj/>
8. HONUS, A. *Pronásledování manželky skončilo žhářským útokem* [online]. 2017 [cit. 2018-04-04]. Dostupné na WWW: <<https://www.novinky.cz/krimi/426934-pronasledovani-manzelky-skoncilo-z-harskym-utokem.html>>
9. VÁVROVÁ, I. Pachatel je často přesvědčivější než oběť. Policie většinu případů stalkingu odloží [online]. 23.10.2016, [cit. 2018-01-22]. Dostupné na WWW: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-z-domova/pachatel-je-casto-presvedcivejsi-nez-obet-policie-vetsinu-pripadu-stalkingu_1610230147_>
10. WHOA - 2013 Cyberstalking Statistics. Working to Halt Online Abuse [online]. 1997 [cit. 2015-01-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.haltabuse.org/resources/stats/2013Statistics.pdf>>

Legislativní dokumenty

1. *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky: ve znění pozdějších ústavních zákonů*. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2307-0.
2. *Nový občanský zákoník 89/2012 Sb*. Praha: Verlag Dashöfer, 2017.

3. Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Vydání: osmé. Praha: Armex Publishing, 2017. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-47-2.
4. Úplné znění Ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: Úplné znění Usnesení České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky ; některé další související právní předpisy. Vydání: třinácté. Praha: Armex Publishing, 2018. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-55-7.
5. Úplné znění zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii: Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Vydání: čtrnácté. Praha: Armex Publishing, 2018. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-58-8.
6. Úplné znění zákona České národní rady č. 200/1990 Sb. o přestupcích, zákona České národní rady č. 553/1991 Sb. o obecní policii, doporučení ministerstva vnitra České republiky k používání donucovacích prostředků. Praha: Armex, 1995.
7. Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Vydání: třinácté. Praha: Armex Publishing, 2018. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-57-1.
8. Úplné znění zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Vyd. 6. Praha: Armex, 2011. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-04-5.

Seznam grafů

Graf č. 1 – pohlaví pachatelů

Graf č. 2 – věk pachatelů a obětí

Graf č. 3 – formy pronásledování

Graf č. 4 – doba trvání stalkingu

Přílohy

Příloha č. 1 – Dotazník případu A

Příloha č. 2 – Dotazník případu B

Příloha č. 3 – Dotazník případu C

Příloha č. 4 – Dotazník případu D

Příloha č. 5 – Dotazník případu E

Přílohy

Případ A	
Pohlaví pachatele (žena, muž)	Muž
Věk pachatele	55
Pohlaví oběti (žena, muž)	žena
Věk oběti	55
Vztah pachatele k oběti (kolega z práce, kamarád, expřítel,..)	přítel
Motiv pachatele	Nedokázal se smířit s rozchodem
Doba trvání stalkingu (měsíc, rok,..)	4 měsíce
Způsob (zasílání dopisů, telefonáty, pronásledování, obtěžování příbuzných,..)	Sms zprávy, dárky u bydliště, vyhledávání poškozené v práci, v bydlišti, sledování po ulici
Došlo k fyzickému napadení, případně jakému.	ne
Jakým způsobem oběť stalking začala řešit (svěřila se příbuzným, partnerovi, policii,..)	Podala trestní oznámení, o tom co se děje věděly pouze děti a kolegyně poškozené
Jaký byl průběh stalkingu, zvyšovala se intenzita pronásledování?	Intenzita se nezvyšovala

Poznámky: trestní věc byla dle § 307/1 tr.řádu zastavena

Případ B	
Pohlaví pachatele (žena, muž)	Muž
Věk pachatele	58
Pohlaví oběti (žena, muž)	Žena
Věk oběti	52
Vztah pachatele k oběti (kolega z práce, kamarád, expřítel,..)	Bývalá manželka
Motiv pachatele	Neunesl rozpad manželství, nebyl respektován dětmi, žárlil na bývalou manželku
Doba trvání stalkingu (měsíc, rok,..)	4 roky a 3 měsíce
Způsob (zasílání dopisů, telefonáty, pronásledování, obtěžování příbuzných,..)	Osobní kontaktování oběti, sledování při cestě do i z práce, vyhledávání její přítomnosti
Došlo k fyzickému napadení, případně jakému.	ne
Jakým způsobem oběť stalking začala řešit (svěřila se příbuzným, partnerovi, policii,..)	Trestní oznámení na policii, o situaci věděly děti, matka oběti, bratra pachatele
Jaký byl průběh stalkingu, zvyšovala se intenzita pronásledování?	Vyhrožování fyzickou likvidací, ponižování, vulgarismy. Velká četnost setkání oběti s pachatelem.

Poznámky: pachatel odsouzen na šest měsíců do věznice s dozorem

Případ C	
Pohlaví pachatele (žena, muž)	Muž
Věk pachatele	50
Pohlaví oběti (žena, muž)	Žena
Věk oběti	17
Vztah pachatele k oběti (kolega z práce, kamarád, expřítel,..)	Fanoušek
Motiv pachatele	Chtěl s obětí navázat partnerský vztah
Doba trvání stalkingu (měsíc, rok,..)	9 měsíců
Způsob (zasílání dopisů, telefonáty, pronásledování, obtěžování příbuzných,..)	Sociální síť (facebook), vyhledávání oběti i mimo území ČR (oběť pracovala různě po světě)
Došlo k fyzickému napadení, případně jakému.	ne
Jakým způsobem oběť stalking začala řešit (svěřila se příbuzným, partnerovi, policii,..)	Trestní oznámení
Jaký byl průběh stalkingu, zvyšovala se intenzita pronásledování?	nezvyšovala

Poznámky: odsouzen k sedmi měsícům s podmíněným odkladem na dva roky a zákaz kontaktovat oběť.

Případ D	
Pohlaví pachatele (žena, muž)	Muž
Věk pachatele	41
Pohlaví oběti (žena, muž)	Žena
Věk oběti	39
Vztah pachatele k oběti (kolega z práce, kamarád, expřítel,..)	Manželé ve fázi rozvodu
Motiv pachatele	Potřeba mít manželku jen pro sebe, rozhodovat za ni a mít vše pod kontrolou
Doba trvání stalkingu (měsíc, rok,..)	6 měsíců
Způsob (zasílání dopisů, telefonáty, pronásledování, obtěžování příbuzných,..)	Sms zprávy, volání, osobní kontaktování, čekání na obvyklých místech
Došlo k fyzickému napadení, případně jakému.	ne
Jakým způsobem oběť stalking začala řešit (svěřila se příbuzným, partnerovi, policii,..)	Trestní oznámení, svěřila se rodičům, věděli to rodiče pachatele
Jaký byl průběh stalkingu, zvyšovala se intenzita pronásledování?	V době vyšetřování se pachatel krátce stáhl, avšak poté začal pokračovat v kontaktování oběti, své např. Sms zprávy volí tak aby se v nich neobjevil vyložené výhrůžný podtext. Ve věci vydáno předběžné opatření – zákaz styku (nesmí oběť kontaktovat jakkoliv přes sms zprávy, hovory, sociální sítě, nebo osobně)

Poznámky: spis je ještě aktivní

Případ E	
Pohlaví pachatele (žena, muž)	Muž
Věk pachatele	28
Pohlaví oběti (žena, muž)	Žena
Věk oběti	23
Vztah pachatele k oběti (kolega z práce, kamarád, expřítel,..)	Bývalá partnerka
Motiv pachatele	Neunesl rozchod, msta
Doba trvání stalkingu (měsíc, rok,..)	9 měsíců
Způsob (zasílání dopisů, telefonáty, pronásledování, obtěžování příbuzných,..)	Zasílání sms zpráv, mailů, vyhledávání oběti na obvyklých místech
Došlo k fyzickému napadení, případně jakému.	Ne
Jakým způsobem oběť stalking začala řešit (svěřila se příbuzným, partnerovi, policii,..)	Trestní oznámení, svěřila se rodičům
Jaký byl průběh stalkingu, zvyšovala se intenzita pronásledování?	Pachatel začal ještě zasílat nepravdivé maily na různé instituce, aby tak poškodil oběť, ve svých výhrůžných zprávách a mailech pokračoval.

Poznámky: spis je u soudu dosud nerozhodnuto